

VOMI

**VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS**

SOBAT

nummer 37

9e jaargang nr. 5 - oktober 1994

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemlegging en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgraavenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsslachtoffers in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgeven o.a. van oud-strijders- en reünieverenigingen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden. Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1438 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comité's. (In 1989 bedroegen deze aantallen 926 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989). Op de Erevelden in Thailand werden 226 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (in 1989 bedroeg dit aantal 144). In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten -16,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comité's en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum. Voor Hong Kong, Singapore en Amboen gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen worden verstrekt.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat van 18 x 24 cm. bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING
Zeestraat 85, 2518 AA 's-Gravenhage
Postbus 85981 - 2508 CR 's-Gravenhage
Telefoon 07 03 63 34 34 - Giro 401.000

Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Mauritslaan 1 - 6074 AS Melick
Telefoon 047 25 20 94

Fondsenverwerving standbeeld Generaal Spoor

Zilveren legpenning Nationaal Indië-monument 1945-1962

De Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 wil bij het herdenkingscomplex in het Roermondse stadspark Hattem een paviljoen bouwen dat aan de 30.000 bezoekers per jaar allerhande voorzieningen kan bieden. Dat paviljoen zal de naam "Generaal Spoor-paviljoen" gaan dragen.

Bij het paviljoen zal een standbeeld van Generaal Spoor, de legendarische voormalige legercommandant in de vroegere overzeese rijksoverheid, worden neergezet. Onder andere ook om de fondsen voor het laten maken van dat standbeeld bijeen te krijgen is een zilveren legpenning van de Stichting Nationaal Indië-monument aangemaakt. Die wordt door de stichting voor f 100,- per stuk aan de man gebracht. In die prijs is een bijdrage voor het Generaal Spoor-standbeeld begrepen en een bedrag voor de instandhouding van het Nationaal Indië-monument 1945-1962.

Bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 worden ongeveer 5900 militairen van het koninkrijk herdacht die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands Oost-Indië en op Nieuw-Guinea van het vaderland bij krijgsvaardigheden het leven verloren. Tot het complex behoren een obelisk met fontein- en trappensteeleel, een aantal eretafels waarop 112 ondandelen van de vroegere krijgsmacht al een eigen herdenkingsplaque hebben neergelegd en 18 grote roestvrij stalen zuilen waarin de namen van de ongeveer 5900 geeneuvelde militairen zijn gegraveerd. De jaarlijkse Nationale Dodenherdenking werd op 7 september 1992 door 12.000 mensen bijgewoond.

De penning wordt door atelier RE-Diermen in Roermond vervaardigd in gietwerk van het 'eerste' zilvergehalte (925/1000). Dat zilvergehalte wordt gegarandeerd door een rijkskeurmerk van de Waarborg. De penning heeft een diameter van 35 mm en een gewicht van ± 19 gram.

De voorzijde van de penning draagt de symbolen uit de top van de obelisk met het randschrift 'Nationaal Indië-monument 1945-1962'. De keerzijde draagt het opschrift 'Palmas Qui Meruit Ferat' (de erepalm is voor hen die hem verdiend hebben). Dat is het opschrift dat ook op een paneel bij het Roermondse monument is aangebracht.

De legpenning kan worden besteld bij de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick. De betaling kan geschieden door insluiting van een girocheque of girobetaalkaart van f 100,- over te maken op rekening 17.41.74.039 van de Rabobank Roermond of op rekening 13.41.74 van de Postbank.

SOBAT

Officieel orgaan van de
Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

Raad van Advies

- voorzitter: M.M. Bakker, res. luitenant-kolonel der artillerie b.d.
leden: R. Boekholt, brigade-generaal der fuseliers b.d.
H. Boechma, oud burgemeester
W. Epke, Ridder MWO, brigade-generaal b.d.
S.A. Lapré, Ridder MWO, majoor b.d.
H.A.M. Brouwers, luitenant-kolonel der infanterie Staf Inspecteur
Generaal der Krijgsmacht
P.H. de Wisse, kolonel der cavalerie, Chef Staf in Divisie "7 december"
overleden: J.W.J. in den Berken
mevr. H. Zantinga-Edens

Algemeen Bestuur

- voorzitter: J. Dijkema
2e voorzitter: drs T. Lents
secretaris: G. Deseeman, Brongius 68
3068 PB Rotterdam, tel. 0104206138
panningmeester:
D. Mennens, Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam, tel. 0104180239
postbanknummer 42.39.398
banknummer 45.85.91.300 i.s.v.
Vereniging Oud Militairen
Indiëgangers
Rotterdam
afg. adjunct: C.L.W. van Houten
leden: N. den Hollander
Victor C. Briedé

Ledenadministratie

N. den Hollander
Satamusstraat 210, 5345 LG Oss,
tel. 0412025109

Sociale Commissie

- voorzitter: Victor C. Briedé
Van Nijensodestraat 117,
2587 RL Den Haag, tel. 0703280532

Redactiecommissie

- eindredacteur: L.C. Zéguers, Albertuslaan 76,
8461 TC Kerkrade, Tel. 045-454013
leden: R. Grit, Balkoo 90, 9458 TD Balkoo,
Tel. 05904-1361
J. Zwam, Lijstje 45, 1034 KN
Amsterdam, Tel. 020-6319151

Boeken ter recensie zenden aan:

J. Zwam
Lijstje 45
1034 KN Amsterdam

Filmdienst

J. de Wit, Molenbrink 80
2553 GR Den Haag
tel. 0703977822

Correspondentie

- opgrave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden o.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort - zie secretariatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".
- zaken VOMI-Nederlând betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgave van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de zienswijze van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bevestiging.

Druk: Helton van Hoeringen Drukkers B.V. Den Haag

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel:

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiëgangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost-Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrektingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwesenlijken los van elke partijpolitieke richting, levensopvoeding of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost-Indië/Indonesië in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Briedé
Van Nijensodestraat 117
2587 RL Den Haag
tel. 07 03 28 05 32

Vice voorzitter

Jaap Vrolijk
Generaal Spoorlaan 70B
2285 JT Rijswijk 22D
tel. 07 03 94 30 48

Notuliste

IJde Zantinga-Edens
Van Sandickstraat 31
7711 HW Nieuwleusen
tel. 0 52 96 12 81

DISTRICTCOÖRDINATOREN

Noord Nederland

Bea C.H. Habich
Boornkerweg 10
8305 TJ Niebert
tel. 05 94 5 4 95 03

Oost Nederland

Joring Bakker
Schoolestraat 25
7471 WS Goor
tel. 05 47 0 7 11 53

Midden Nederland

Henk J. Bismdijk
Vuurdorpsstraat 268
8171 XB Voersee
tel. 0 57 89 31 82

West Nederland

Carol Ph. van Buren
Prinses Beatrixlaan 332
2273 XZ Voerburg
tel. 07 03 85 07 77

Zuid Nederland

Gerard H.L. Olfeman
Tolbergestraat 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01 85 0 3 63 43

COMMISSARISSEN

Groningen

voorzitter

Overijssel

Jan Timmer
Vulvertstraat 28
7604 CP Almelo
tel. 05 46 81 94 36

Drenthe

Ben C.H. Habich
Boornkerweg 10
8305 TJ Niebert
tel. 05 49 5 4 95 03

Zuid-Holland Noord

Bob Verhoef
Beatrixlaan 10
2751 XZ Moeskopsloot
tel. 01 79 3 16 37

Friesland

Hans N. Blom
Geeren Ypenstraat 13
8723 CP Koochum
tel. 0 51 42 31 07

Rivierland

Gerrit W. Soetebouw
Geeststraat 25
0617 CH Beegharen
tel. 0 88 73 19 86

Veluwe

Henk J. Bismdijk
Vuurdorpsstraat 268
8171 XH Voersee
tel. 05 78 8 7 31 82

Noord-Holland

Hans J. Hamman
Egelantielaan 36
2015 XJ Haarlem
tel. 0 23 24 00 10

Flevoland

Frits H.A.M. Feenstra
Oevergrind 13
1396 AE Almere
tel. 03 6 5 31 89 72

Zuid-Holland Zuid

Jaap H. van Besougel
Rotterdamseweg 167 d
3332 AG Zwijndrecht
tel. 07 8 12 67 52

Zeeiland

W. Elaveld
Colstastraat 10
4532 KW Terneuzen
tel. 0 11 30 71 49 11

Noord-Brabant West

Gerard H.L. Olfeman
Tolbergestraat 143
4708 GC Roosendaal
tel. 0 16 50 3 63 43

Utrecht's Goot

Wim J. Scholten
Cruisestadlaan 88
3706 KD Zeist
tel. 0 34 04 5 68 38

Noord-Brabant Oost

Antoon P. Pennings
Theebakkelaan 101
5344 SM Oss
tel. 0 41 20 2 35 15

Limburg

Harry J.A. Dolé
Heeslaanweg 48
6132 CL Sittard
tel. 0 46 52 13 18

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Loen van Eijk
Oost Kanaalweg 12
3461 EP Ter Aar
tel. 0 17 22 27 05

Assistent beheerder

Tjibbe J. Gaastra
A. van Heusdenstr. 13
3461 VJ Ter Aar
tel. 0 17 22 24 32

Propaganda Fonds

Jac. M. Holerwijn
De Goede Hoop 13
2021 AP Haarlem
tel. 0 23 25 30 58

sociale
VERENIGING
VOMI

aangesloten bij

stichting
veteranen
platform

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

- ingeschreven in de registers van de Kamer van Koophandel te Arnhem onder letter en nummer V 123191 -

Jaarcontributie minimaal f 27,50
inclusief 6x per jaar "Sobat"

nummer 37 - 9e jaargang nr. 5
Oktober 1994

De Indië-militairen en het vrijwordingsproces van Indonesië, 1945-1950

A. Inleiding

Wanneer de Indië-militairen ter sprake komen, blijkt bijna altijd, dat zij op negatieve wijze in de publiciteit worden gebracht. Heel zelden is het zo, dat de goede daden van deze troepen voor het voetlicht komen. Kortgeleden heeft Luitenant-Generaal H.A. Couzy, Bevelhebber der Landstrijdkrachten, een lans gebroken voor de Indië-militairen. Daarover kreeg hij meteen kritische opmerkingen van leden van de Tweede Kamer.

Wellicht zijn er enkele oorzaken aan te wijzen voor deze vaak gehoorde, negatieve en zelfs beledigende uitspraken. In dit verband reik ik twee opmerkingen aan.

1. Komt dit verschijnsel omdat het gaat om een koloniale periode (in dit geval van Nederland) en komt dit omdat de Indonesiërs voor hun onafhankelijkheid vochten?

2. Is het bovenstaande dan een vrijbrief om één van de strijdende partijen als zondebok te behandelen terwijl de andere partij zorgvuldig buiten schot wordt gehouden?

We gaan nu na wat er werkelijk is gebeurd en hoe dat allemaal tot stand is gekomen.

In 1942 - dat jaar was nog een rampjaar voor de vrije wereld - is de Civil Affairs Agreement gesloten door de geallieerden, waaronder Nederland.

Dat is een soort Bestuurlijke Overeenkomst.

Daarbij werd bepaald dat na de oorlog de niet zelfstandige gebieden in Zuidoost-Azië - waaronder Nederlands-Indië - naar zelfstandigheid moesten worden gebracht, vanuit een ordelijke basis. Koningin Wilhelmina maakte dit wereldkundig in een radiorede op 7 december 1942.

Wat betreft de strategie, werd er door de Geallieerden afgesproken, dat Amerika de aanval op de Japanse eilanden voor zijn rekening zou nemen en Engeland kreeg armslag in Zuidoost-Azië, inbegrepen Nederlands-Indië.

Dat Engeland Nederlands-Indië zou moeten bezetten, heeft boze reacties van de Amerikaanse Generaal Douglas Mac Arthur ten gevolge gehad. Hij noemde dat besluit een van de grootste blunders van de Tweede Wereldoorlog, omdat Engeland niet voldoende middelen paraat zou hebben en hij (Mac Arthur) had gewild dat die bezetting door zijn troepen had dienen te geschieden. Hij had niet alleen de mensen maar ook het materiaal.

De verdere ontwikkelingen gaven Mac Arthur gelijk en Nederlands-Indië ging een beklagenswaardige tijd tegemoet.

Japan capituleerde op 15 augustus en reeds op 17 augustus proclameerde Ir. Soekarno eenzijdig de onafhankelijkheid van Indonesië. Bij de capitulatie van Japan bevonden de Nederlandse

krijgsgevangenen en burger-geïnterneerden zich in een miserabele toestand in talloze interneringskampen. De Japanners hadden de capitulatievoorwaarden - aan boord van het Amerikaanse slagschip "Missouri", in de baai van Tokyo, getekend. Zij waren verantwoordelijk voor orde en rust in de door Japan veroverde gebieden, totdat het wettige gezag zou zijn weergekeerd.

Wat daarvan voor Nederlands-Indië terecht zou komen volgt nu. De Britse generaal Christison hield in Singapore op 29 september 1945 een rede voor de radio, die hij nooit op die manier, had mogen uitspreken! Hij gaf aan, dat hij de volgende dag - op 30 september - naar Batavia, de hoofdstad van Nederlands-Indië zou afreizen om het gezag van de Japanners over te nemen. Hij betoogde verder, dat hij zowel het gezag van de gecapituleerde Japanners erkende, als die van de Indonesiërs. Over het gezag van de Nederlanders repte hij met geen woord!

De gevolgen waren verschrikkelijk. Twee dagen na die rede, op 1 oktober 1945, gaven de Indonesische leiders reeds instructies uit om alle Nederlanders als vijand te beschouwen.

Dr. J.J.P. de Jong schrijft in zijn boek "Diplomatie of strijd" het volgende:

"Dit was in feite de officiële oorlogsverklaring van de Republiek Indonesië aan Nederland."

Geen vriendelijk antwoord op de radio-rede van Koningin Wilhelmina!

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 9 nov. a.s. aan: Zie onder rubriek: VAN DE REDACTIE. S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve of twee regels afstand.

Na de rede van generaal Christison gaven twee Japanse generaals in Soerabaja en in Midden Java hun wapens massaal over aan de Indonesiërs. Dit voorbeeld werd in andere plaatsen gevolgd, doch niet zo massaal. De wapens vielen niet alleen in handen van vrijheidsstrijders, maar ook in handen van honderden particuliere ad hoc groepen, die ongebreidelde en vreselijke moordpartijen begonnen op alles wat Westers was of hiermee sympathiseerde.

In deze context dient men niet te vergeten, dat de Japanse propaganda in Nederlands-Indië – die ruim drie jaar heeft geduurd, waarbij onder meer met slogans werd opgeroepen om alle Amerikanen, Engelsen en Nederlanders te doden – vat heeft gehad op die vele ad hoc groepen. Zo ontstond de beruchte moordperiode, die bekend staat als de bersiap-periode. ("bersiap" betekent "ten aanval"). Tienduizenden onschuldigen, mannen, vrouwen en kinderen, zowel van Nederlandse als andere landaard (sympathisanten van Nederlanders) – terwijl ook legeronderdelen werden aangevallen – zijn toen op bestiale wijze om het leven gebracht.

Die zinloze moordpartijen zijn de basis geweest voor wraak en weerwraak en verharding der standpunten bij latere onderhandelingen. Een diep treurige zaak! Als die bersiap-periode er niet geweest zou zijn, dan zou het vrijwordingsproces van Indonesië heel anders zijn verlopen.

De noodkreten van de samenleving in Nederlands-Indië, bereikten Nederland en de komst van troepen uit Nederland was een bittere noodzaak om orde te scheppen – tezamen met de eenheden, die zich reeds in Nederlands-Indië bevonden (Knil, Kon. Marine, Korps mariniers), die zich – vooral in het begin – met hand en tand en ook veelal zonder wapens teweer stelden om vrouwen en kinderen te redden.

Deze bijeengeraapte vechttroepen kwamen regelrecht, uitgeteerd en wel, uit de Japanse interneringskampen. Er moet ook niet worden vergeten dat bij deze gevechten voor het vege lijf Japanse militairen en militairen onder Brits commando zijn gesneuveld.

Doch indien de (massale) komst van de troepen uit Nederland (met hun materieel) niet een feit zou zijn geweest, dan zouden de gevolgen voor de samenleving in Nederlands-Indië vreselijk zijn geweest.

B. De Indië-militairen en de politionele acties

Vele jaren lang (1945-1950), stonden de Indië-militairen tegenover de troepen van de Republiek Indonesië in wording.

Wanneer geoordeeld wordt over de Politionele Acties, dienen beiden partijen onder de loupe te worden genomen: het optreden van de Indië-militairen en het optreden van hun tegenstanders.

En dat gebeurt gewoonweg niet! Vandaar dit artikel.

Om te beginnen: de bersiap-periode is door de Nederlanders in Nederlands Indië niet uitgelokt. Sterker nog; na de Japanse capitulatie was de Nederlandse samenleving geheel weerloos tegen dit ongebreidelde aanvallen van willekeurige bewapende extremistische groeperingen. Na die moorden treurde men massaal om familie, vrienden en sympathisanten. Zo gingen velen de strijd in (de Politionele Acties) en zij droegen hun wonden met zich mee.

Hoe was die strijd?

Dat was een uiterst gecompliceerde zaak.

Nadat de steun uit Nederland met troepen en materieel op gang was gekomen, waren de gevechtseenheden van het Koninkrijk – op het gebied van materieel, opleiding en organisatie – veel sterker dan die van de tegenstander. De Nederlanders hadden een grotere vuurkracht (zware infanterie-wapens en artillerie, lees kanonnen) en slagkracht (tanks en pantserwagens); zij werden gesteund door lucht- en zeevrijheidkrachten. De Indonesische Republikeinen hadden – op enkele uitzonderingen na – geen militaire middelen in de lucht of op zee. Zij beschikten over een enkele tank – waarbij de onderdelen-voorziening een groot probleem vormde – en over weinig artillerie (kanonnen). De voorraad hand-, automatische en ook zware infanterie-wapens mocht

er – bij bepaalde eenheden – echter wel zijn; het aantal landmijnen, trekhammen en explosieven was dikwijls onrustbarend.

Er waren ook punten in het voordeel van de Republikeinen. Zij konden over veel mankracht beschikken en het onmetelijke terrein, met ontoegankelijke gebiedsdelen, waarin zij zich thuis voelden, was een pluspunt voor hen.

Een ander voordeel voor de Republikeinen was de taaiheid en de soberheid van een deel van hun mensen en hun kennis van de natuur. Zij waren in staat zich geruisloos voort te bewegen; het lopen op blote voeten was hen niet vreemd; zij konden goed op de been blijven met betrekkelijk weinig voedsel, zoals djagoeng bakar (geroosterde maiskolven), ketella (cassave), talles (een bepaald soort knol) en dergelijke.

Velen waren van nature zo gehard dat zij dagenlang op pad konden gaan, zuigend op een stengel teboe (sukkerriet).

Tenslotte kenden zij de kruiden – ook de geneeskrachtige – en de lalap (rauwkost) in de natuur. Voornamelijk vanwege het grote materiële voordeel van de Nederlanders, vermeden de Indonesiërs – door hun bril bekeken volkomen terecht – een openlijk gevecht op grote schaal.

Zij gingen over tot de guerilla-strijdwijze. Wat hield dat nu – heel in het kort – in?

Dat men zich niet stoorde aan de normen van het internationaal oorlogsrecht, zoals dat bij de Conventie van Genève van 1906 en het verdrag van de Haagse Vredesconferentie in 1907 is vastgesteld.

Deze normen zijn van toepassing op de krijgsmacht en op vrijwilligerskorpsen van de strijdende mogendheden:

- die een vast en op enige afstand herkenbaar onderscheidingsteken dragen
- die hun wapens openlijk dragen
- die zich in hun optreden gedragen naar de wetten en gebruiken van de oorlog.

Daartoe dienen krijgsgevangenen menselijk te worden behandeld. Als één der partijen zich niet houdt aan de bepalingen van het oorlogsrecht, is dit recht niet meer bindend voor de andere partij.

Orde en rust moesten door de Nederlandse troepen geheel worden hersteld en dat in de meest uitgebreide zin van het woord. Zo luidden de directieven van de Legercommandant Generaal S.H. Spoor. Dat betekende dat de bevolking, die zeer te lijden had gehad van de Japanse bezetting (alles werd gemobiliseerd voor hun oorlogsvoering!), in alles geholpen moest worden. Vele leden van die bevolking ontbeerden zelfs de eerste noodzakelijke levensbehoeften.

Wanneer gebieden door Nederlandse troepen veroverd waren en bezet werden, moesten alle krachten worden aangewend voor hulp aan de bevolking en voor de opbouw van het land! Generaal Spoor stond er op dat dit gebeurde.

Dus werden hutten gerepareerd en/of gebouwd, kleding verstrekt (vele leden van de bevolking liepen in lampen van kadoet = jute), voedsel uitgedeeld en geïmproviseerde klinieken geopend. Wegen en bruggen werden hersteld en maatregelen getroffen dat de sawah's (natte rijstvelden) weer konden worden bewerkt en dat de scholen weer konden draaien. De bevolking werd ingeënt, zodat ziekten werden geweerd of bestreden, zoals pokken, frambossia (tropische huidziekte), pest, cholera e.d. Een geweldige bedrijvigheid openbaarde zich.

De produktie van vele plantages, fabrieken en olievelden kwam weer op gang.

Er werd nauw samengewerkt met de Indonesische bestuursambtenaren, zoals districtshoofden (wedana's) en dorpschoude (loerah's). De militairen zetten zich hiervoor in, zodat waarlijk vriendschapsbanden ontstonden. In een ietwat later stadium werden er met de leden van de bevolking sportwedstrijden georganiseerd, evenals muziek- en feestavonden. Op medisch gebied en op het gebied van de voeding werden vrijwel alle poorten geopend voor de bevolking. De militairen sloofden zich letterlijk uit en dat deden zij van harte; het leed was groot en het lenigen daarvan was dankbaar werk. Dit werk oogste de bewondering van waarnemers van de Verenigde Naties (VN).

Dat was één kant van de medaille

De andere zijde van de medaille was

de reactie van de Republikeinse guerilla's.

Zij trachtten met alle middelen die zij maar konden bedenken, die wederzijdse samenwerking en opbouw te verstoren. De Nederlandse troepen traden hier tegen op en zo ontstond een voortdurende en intensieve strijd. Dat was "The sharp end of the sword" ("het scherp van de snede").

De Republikeinen richtten hun strijdfilosofie op een "totale oorlog" en op "ongrijpbaarheid" van hun troepen. Dat "totaal" hield mede in, dat zij dikwijls niet te onderscheiden waren van de leden van de burgerbevolking.

Wanneer - tijdens een gevecht - de kansen zich tegen hen keerden, kon het gebeuren dat zij hun uniformen uittrokken en zich vermengden met de kampongbewoners; daarbij was het geen zeldzaamheid, dat men een stuk gereedschap ter hand nam en op de sawah's ging werken. De Nederlandse militairen werden bij herhaling beschoten door mensen in burgerkleding.

De kwestie van de "demarcatielijnen" was vrijwel onoplosbaar. Wanneer er - met behulp van de functionarissen van de VN - demarcatielijnen waren vastgesteld, trokken de Republikeinen zich daar niets van aan. In dit verband het volgende:

De Indonesische generaal Nasution verklaarde in het door ondergetekende geschreven boek getiteld "Het Adjing Nica Bataljon (KNIL) in Nederlands Indië (1945-1950)" dat "het systeem van de territoriale oorlog geen grenslijnen kent, zoals in een conventionele oorlog".

Men voerde geen conventionele oorlog, maar een guerilla! De Republikeinen bleven dus - bijna altijd in burgerkleding - over de demarcatielijnen naar Nederlands gebied infiltreren.

Veelal droegen zij dan de pikolan (draagstok) over de schouder, voorzien van draagmanden, waarin landmijnen, explosieven en uit elkaar genomen vuurwapens waren verborgen. Onder meer werden de landmijnen in het gebied van de Nederlandse troepen, op de wegen gelegd en scherp gesteld.

Terwijl onderhandelingen aan de gang waren en het "staakt het vuren" was afgekondigd, reden Nederlandse voertuigen op landmijnen in hun eigen gebied en ook werden patrouilles

beschoten. Het gevolg was dat een stroom van rapporten bij de vertegenwoordigers van de VN in Nederlands Indië werd ingediend.

Deze golf van protesten had echter geen noemenswaardig resultaat.

Hoe was de algehele situatie?

De Nederlandse troepen hielden zich aan de regels. De Republikeinse guerilla's, met hun strijdfilosofie niet. Protesten bij de VN leverden niet veel op. En hierbij kwamen de guerilla-sancties om de hoek kijken. Dat was een bittere aangelegenheid.

De Republikeinen brachten die sancties in praktijk tegen de Indonesische dorpschoude, onderwijzers, politieambtenaren en andere functionarissen, die samenwerkten met de Nederlanders op Nederlands gebied, en uiteraard op leden van de Nederlandse strijdkrachten. Of zij vielen Nederlandse of Indonesische employés aan, die hun werkzaamheden verrichtten op (vaak afgelegen) cultuurondernemingen.

Die sancties waren niet zachtzinnig en werden niet uitsluitend op de mannen toegepast, maar ettelijke keren ook op de familieleden.

In de ogen van de Republikeinse guerilla's waren al die Indonesische beampten, die met de Nederlanders samenwerkten, verraders van de Republiek, die geliquideerd moesten worden. Daarna verdwenen zij in het niets!

De Nederlanders kwalificeerden die liquidaties als moord. De emoties bereikten een hoogtepunt, wanneer militaire of burgercollega's, bevriende Indonesische functionarissen en diverse familieleden het slachtoffer werden.

Ook is het meermalen voorgekomen dat Nederlandse gevechtspatrouilles door hinderlagen, vuuroervallen of anderszins werden verrast. Daarbij maakten die guerilla's soms gevangenen, die later weer dood werden teruggevonden. Op zijn zachtst gezegd bleken de slachtoffers "niet fijntjes" te zijn behandeld.

Maar wie had dat gedaan?

Behoorden de daders tot de geregelde Republikeinse troepen, de TNI of tot de communistische troepen van de Partai Komunis Indonesia (PKI), of tot de Islamitisch getinte troepen van de Daroe' Islam, de Masjoemi of de Hisboelah of tot de grote groep van de garongs, de rampokkers, de roversbenden, die verrassend goed

van vuurwapens waren voorzien en die onder het vaandel van de revolutie verre van fraaie daden bedreven. Deze medogenlaze en ook wel on-grijpbare sfeer kweekte een soort voedingsbodem voor (persoonlijke) wraakneming over en weer en dien-tengevolge excessen.

Over excessen gesproken.

Bij de snelle, gemotoriseerde Nederlandse opmarsen, tijdens de 1ste en 2de Positionele Actie, werd door de Republikeinen de verschroei-de aarde tactiek veelal op effectieve wijze toegepast.

Wanneer de Nederlandse troepen een stadje binnentrokken, dat de zegenin-gen van de verschroei-de aarde had ondergaan, troffen de Nederlanders dikwijls een vreselijke toestand aan. Het was alsof door die verschroei-de aarde het gezag had opgehouden te bestaan. Vele mensen bleken te zijn beroofd en vermoord.

Vaak was de Chinese gemeenschap de dupe, maar ook andere landaar-den. Bij het ontsluiten van gevange-

nissen, bleken de gevangenen veelal te zijn gedood.

Dit was het beeld rondom de beide strijdende partijen.

Dit overzicht laat zien hoe onrecht-vaardig en onterecht het is om alleen de Indië-militairen van alles te be-schuldigen, terwijl de andere partij zorgvuldig er buiten wordt gehouden. Dat is voor mij ten enenmale aanaan-vaardbaar. Een objectief beeld wil zeggen dat het optreden van beide partijen de revue dient te passeren.

Mij is medegedeeld, dat door een officiële instantie in Nederland een bere-kening/schatting is gemaakt van de verliezen aan Indonesische zijde door de Indië-militairen. Ik vraag mij af of die Nederlandse instantie ook een schatting heeft gemaakt van de ver-liezen, die veroorzaakt zijn door het optreden van de Republikeinse guerilla's.

Als de Nederlandse troepen een stad naderden, terwijl daar de verschroei-

de aarde tactiek werd toegepast, op wiens conto werden dan de vele slachtoffers bijgeschreven?

De guerrilla-sancties heb ik beschre-ven.

Maar zijn de verliezen door de tegen-stander op die manier gemaakt ooit zorgvuldig geraamd?

Ik besluit mijn verhaal met de vol-gende aanreiking.

Twee strijdende partijen staan 4 à 5 jaar tegenover elkaar: de Indië-mili-tairen en de Indonesische guerilla's. De werkwijze van beide partijen heb ik de revue laten passeren. Als er in den vervolge wordt geëvalueerd, dient dat te gebeuren met beide par-tijen en niet alleen met de Indië-mili-tairen.

Elke medaille heeft twee zijden.

Aleen één kant evalueren en be-schuldigen zal niemand accepteren. Deze eenzijdige beschuldigingen zijn reeds veel te lang doorgegaan.

Dat mag niet langer het geval zijn.

S.A. Lapré, RMWO

M.T. 4-9 R.I. naar Canada

Op 25 september 1993 hield de M.T.-groep 4-9 R.I. een reünie in de Meern (bij Utrecht). Hierbij waren enkele "Canadese" M.T.-ers aanwezig. Een van hen stelde op deze bijeen-komst de vraag: "Wanneer komen jul-lie eens voor een reünie naar Canada?"

Zo gezegd, zo gedaan.

Elf echtparen gaven zich op en Ide Andringa, Bill Dijkstra, Jaap Spruyt en Henk Riesebosch gingen in Canada aan de slag.

"Manager" H. Willems zorgde er voor dat op 2 juni de echtparen G. Arnold, H. Cuijpers, J. de Jong, H. de Leest, J. Beurs, H. Veldhoen, H. Willems en M.C. Pelikaan, in totaal 15 personen, voor 15 dagen naar Canada vertrok-ken.

Bij aankomst in Toronto werd het ge-zelschap door het ontvangst-comité vervoerd naar Fenlan Falls aan het Sturgeon-meer, de "Kampong" van 4-9 R.I. (effe 4 uur onderweg).

Na 2 dagen werd de groep opgesplitst en ondergebracht in Lucan-St. Ann's-Bowmanville en Ingersoll.

Na 4 dagen werd er telkens gewis-seld, zodat ieder groepje dan bij ie-

M.T. 4-9 R.I. met de "Canadezen"

mand anders terecht kwam. Er werden vele uitstapjes gemaakt, o.a. naar St. Jacobs, het Huronmeer, de Niagara-watervallen, Peterborough (Lift Lock), Cullens Garden (Madouradam), Whitby en Bobcaygeon.

De groep heeft een prachtige vakant-ie gehad en een goede indruk gekre-gen over dit land, daarom hartelijk dank aan onze Canadese "VOMI"-vrienden en hun echtgenotes.

H. Cuijpers

Het recht, de wet en de gelijkheid II

In Sobat nummer 34 heb ik beloofd een vervolg te schrijven op hetgeen ik daarin heb betoogd. Door de affaire Boomsma is er een actueler verhaal tussendoor gekomen. Maar nu wil ik toch mijn belofte gestand doen en mijn lekenpraatje over de samenhang tussen godsdienst en politiek en de gevolgen daarvan voor ons veteranen wat nader preciseren.

De idioten van de geschiedenis

Velen van u zullen zich hebben afgevraagd waarom ik in de Sobat zulke lange en moeilijke verhalen over religie en politiek ben gaan schrijven. In samenhang met de affaire Boomsma is bovenstaande uitdrukking gebezigd als op ons van toepassing zijnde. Het is in dit verband dat wij ons en de generaties na ons rekenschap moeten geven van het denken dat ons handelen van toen heeft bepaald.

Het is dat denken en dat voelen dat voor mij aanleiding is geweest tot het schrijven van deze verhalen.

Velen oordelen over ons (ook in onze eigen veteranenkring) zonder zich rekenschap te geven van de overwegingen en motieven die ons toen hebben geleid.

Een korte terugblik

Eerst nog even een korte samenvatting van de uitgangspunten.

1. De religie

Een religie heeft naar ik meende te moeten aangeven een drietal functies t.w.:

a. het aangeven van de plaats van de mens in de "universe" d.w.z. het "vanwaar", het "waarheen" en het "waartoe" van de mens hier op aarde.

Anders gezegd het aangeven van de relatie tussen de mens en zijn schepper i.e. God.

Dit hebben we aangeduid als het "verticalisme".

b. het aangeven van de door God gewilde ordening van de samenleving. Het gaat hierbij in wezen om de on-

derlinge relatie van de mens tot zijn medemens.

Dit hebben we aangeduid als "horizontalisme".

c. het vormen van een "gemeenschap der gelovigen" d.w.z. het tot uitdrukking brengen van het uitgangspunt "doet een ieder wel, maar den broeder in den Heere het meest".

2. De politiek

De politieke situatie in Nederland was voor de oorlog, in mijn visie, gekenmerkt door een verschil in opvatting over de gewenste (na te streven) maatschappelijke orde.

Hierbij waren een drietal fundamentele opvattingen te onderscheiden t.w.:

a. de gedachte van een maatschappelijke orde naar de wil van God d.w.z. een door God gewilde en daardoor "natuurlijke" orde.

b. de opvatting dat de maatschappelijke ordening gebaseerd moest zijn op het beginsel dat door de gecomplceerdheid van de maatschappelijke verhoudingen de overheid moest ingrijpen en tot een centraal geleide ordening moest overgaan. Daarnaast zou er het beginsel moeten worden nagestreefd dat alle produktiemiddelen in handen van de gemeenschap (staat) zouden moeten worden gebracht.

Dit samengaan van de leerstellingen van de graaf De Saint Simon en van Karl Marx noemen we "socialisme" of ook wel "communisme".

c. de opvatting dat de mens het recht

moest hebben zijn leven naar eigen inzicht gestalte te geven en dat een vrijwillig samengaan, waar mensen dat uit eigen wil nastreefden, van een hogere orde was dan een gedwongen samengaan. Dit beginsel wordt het "liberale" beginsel genoemd.

Tot zover een samenvatting van het voorgaande.

Enkele aanvullingen op het religieuze uitgangspunt

De vraag kan natuurlijk worden gesteld hoe de mens inzicht kan krijgen in hetgeen een "goddelijke ordening" wordt genoemd.

Het antwoord daarop is dat God zich aan de mensen heeft "geopenbaard".

Nu zijn er twee religies waar wij veel mee te maken hebben t.w. het Christendom en de Islam. Deze twee religies kunnen wij "boekreligies" noemen.

Simpel geredeneerd komt dit er op neer dat God een boek in de hemel heeft waarin alles staat "beschreven" van "eeuwigheid tot eeuwigheid". In het christendom wordt wel gesproken over het "boek des levens" of ook wel dat de mens in de palm van Zijn hand staat "gegrift". Daarin zou alles reeds zijn opgetekend van hetgeen er geschied is en nog zou geschieden.

Deze gedachte heeft tot veel discussies aanleiding gegeven over de tegenstelling die er zou bestaan tussen "de Goddelijke voorbeschikking" en "de menselijke vrije wil". Maar daar zullen wij ons in dit verband niet mee bezig houden.

Stukken van hetgeen in het "hemelse boek" staat geschreven zijn aan profeten bekend gemaakt en zo heeft God zich doen kennen.

In deze samenhang krijgt het feit dat van Jezus Christus gezegd is "het Woord is vlees geworden" zijn diepere betekenis.

De bijbel wordt daarom ook "Gods

Woord" genoemd en als "Heilige Schrift" mag daaraan geen titel of jota worden toegevoegd.

Belangrijk is nog wel te weten dat de protestanten er van uitgaan dat met de komst van Jezus Christus de openbaring van God zijn voleinding heeft gevonden en aan het bijbelboek niets meer kan worden toegevoegd.

De Katholieke kerk daarentegen kent ook nog het begrip "voortgezette openbaring". Als de paus vanuit die voortgezette openbaring geloofsdogma's verkondigt en dat "ex cathedra" doet zijn deze uitspraken naar hun aard "onfeilbaar".

N.B.: De volkomen verkeerde opvatting dat de paus onfeilbaar zou zijn vindt zijn oorsprong in het niet juist weergeven van het karakter van de uitspraken op grond van die voortgezette opbaring.

Hetzelfde als bij de Bijbel voor de Christenen en de Heilige Schriften voor de Joden zien we in de Islam met betrekking tot de Koran.

Door de Islamieten wordt het boek dat zich bij God bevindt de "Umm - moeder en kitab - boek).

U zult zich waarschijnlijk herinneren dat Saddam Hussein het had over de "moeder der oorlogen". Hij gebruikte hiervoor echter ook het "Umm" en dat heeft in deze context veel meer de betekenis van "Heilige oorlog" (Jihad).

Aan Mohammed zijn delen van de "Umm al kitab" geopenbaard en die zijn door hem opgeschreven in de Koran. Ook aan dat boek kan niets worden toegevoegd of worden afgedaan.

Opvallend is ook dat in de Islamitische scholen de koran tot in detail wordt onderwezen. In dat boek staat namelijk alles wat door God aan de mens als "kennis" is geopenbaard.

Dat dit uitgangspunt wel een beetje in conflict komt met de moderne wetenschap ligt wel voor de hand.

Enkele aanvullingen op de politieke structuren

In navolging van de religieuze gezichtspunten die horizontaal dan wel verticaal worden genoemd is er eenzijdig spraakgebruik in de politiek. Verticaal worden de christelijke partijen genoemd omdat ze alle lagen van de bevolking omvatten en een doorsnee te zien geven van de samenleving.

Horizontaal worden de socialistische en liberale stromingen genoemd, omdat ze geacht worden samen te vallen met bepaalde lagen van de bevolking. Klassentegenstellingen en klassenstrijd worden door deze beide richtingen geïnstitutionaliseerd.

De liberale stroming wordt dan geacht de bezittende klasse te vertegenwoordigen, terwijl de socialistische stroming de niet-bezittende klasse wordt geacht te vertegenwoordigen.

N.B.: De niet-bezittende klasse wordt ook de klasse der proletariërs genoemd omdat deze mensen niets anders bezaten dan hun "proles" d.w.z. hun kroost.

De invloed van de bijbel

Het christendom heeft in de geschiedenis van Europa een zeer grote rol gespeeld. Dit staat buiten kijf.

Daarbij heeft de bijbel als het geopenbaarde woord van God een overwegende invloed gehad.

De in de loop van de tijd ontstane kerken en kerkgenootschappen zijn bijna altijd terug te voeren tot een verschil in interpretatie van bijbelteksten. Zo is wel zeer bekend geworden de discussie over de vraag "of de slang werkelijk gesproken heeft of niet". Hoewel het een zeer interessante studie is om de achtergronden van afscheidingen en splitsingen van steeds weer nieuwe kerkelijke stromingen na te gaan, is dat in dit verband niet de bedoeling.

We zullen ons voor wat dit aspect betreft beperken tot het ietwat geprononceerde "alke ketter heeft zijn letter" d.w.z. een ieder kan wel een bijbeltekst vinden waaraan hij zijn overtuiging ontleent.

Voor ons en onze beoordeling over ons militair-zijn-geweest in Indië is veel meer van belang welke de invloed van de bijbel op het maatschappelijk denken is geweest en nog steeds is.

De invloed van de bijbel op maatschappelijke overtuigingen

Het is geenszins de bedoeling een omvangrijke studie te wijden aan deze invloed, maar een paar punten zijn voor een goed begrip toch wel van belang.

In een in Nederland verschenen boek

over de Frans-Duitse oorlog van 1870/71 is de wijze waarop het Duitse gelijk werd beschreven bijna storend. Maar daar gaat het nu niet over. De laatste zin van dat boek luidt:

"Maar dat Nederland leere, zich te verootmoedigen en zijne wegen te rigten naar het woord, dat God ons heeft geopenbaard, dat wij BIJBEL noemen, dan zal Nederland Gods trouw en zorg ondervinden."

Sommigen van u zullen zich misschien ook nog het tafelgebed herinneren waarin de zinnen voorkomen: "Leer ons gedragen zoals het behoort, leer ons het hemelse betrachten, sterk onze zielen met Uw woord."

De bijbel gaf dus aan hoe God wilde dat wij ons zouden moeten gedragen. De boodschap van predikanten en priesters in hun prediking was dan ook vaak gebaseerd op hetgeen geleerd werd in "de wet en de profeten".

Het is misschien wel interessant om een paar van die bijbelteksten te noemen omdat ze ook nu nog voor ons van belang zijn.

a. Het leerstuk van de zonde, de erfzonde en de schuld.

In Genesis 3 vers 5 staat dat de slang tot Eva zei: "...en gij zult als God zijn" en in vers 6 "...en Eva zag dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te worden."

De menselijke begeerte en de menselijke hoogmoed zijn tot zijn val geworden.

Het was de kerkvader Augustinus die hieronder ook de begeerte tot de andere sexe rekende. En zo werd de seksualiteit als het overdrachtsmedium van de "erfzonde" gezien en derhalve negatief gewaardeerd.

Wat dat voor consequenties heeft gehad en nog heeft zien we in de discussies over de overbevolking van de wereld en het verwerpen van voorbehoedmiddelen. Voor ons soldaten in Indië kwam dit probleem soms tot uitdrukking in de vraag of aan ons condooms zouden moeten worden verstrekt of niet.

b. De onderlinge verhouding tussen bepaalde rassen/volkeren.

In Genesis 19 de verzen 18-29 staat dat Noach te veel wijn had gedronken en naakt in zijn tent zijn roes lag uit te slapen.

Zijn zoon Cham ontdekte dat en bespote hem daarover.

De beide andere zonen Sem en Jafeth namen toen een mantel en liepen achterwaarts om de naaktheid van hun vader te bedekken, terwijl hun aangezicht afgewend was, zodat zij hun vaders naaktheid niet zagen". Het gevolg van de affaire was dat Noach toen hij uit zijn roes ontwaakte en van het gebeurde ervoer zei: "Vervloekt zij Kanaän, een knecht der knechten zij hij voor zijn broeders". Kanaän nu was de zoon van Cham. De zoon werd dus vervloekt voor de zonde van de vader.

Als we ervan uitgaan dat de Semieten de nakomelingen zijn van Sem, de Jafetieten die de Indo-Europeanen vertegenwoordigen als nakomelingen van Jafeth kunnen worden beschouwd, terwijl de nakomelingen van de vervloekte Cham in Afrika worden gelocaliseerd, dan kan deze geschiedenis een invloed hebben gehad op een bepaalde kijk op de meer- of minderwaardigheid van volkeren en/of culturen.

c. Het oordeel over homosexualiteit.

In het bijbelboek Leviticus 18 vers 22 staat geschreven: "En gij zult geen gemeenschap hebben met een die van het mannelijk geslacht is zoals men gemeenschap heeft met een vrouw: een gruwel is het."

Voor diegenen die de bijbelse voorschriften als van God verordineerd zien is deze tekst maar voor één uitleg vatbaar.

Sodom en Gomorra zijn vernietigd onder meer door deze "zonde".

d. De motivering van de pogroms tegen de Joden.

In het evangelie van Mattheüs hoofdstuk 27 vers 25 wordt verhaald hoe Pilatus eigenlijk van mening is Jezus niet te kunnen veroordelen en dan staat er het volgende: "En al het volk antwoordde en zeide: zijn bloed kome over ons en onze kinderen".

Vaak werden de Joden als God-moordenaars betiteld en met deze tekst als motivering is hen veel leed aangedaan.

e. Het gezag van de overheid.

In de brief van Paulus aan de Romeinen staat in hoofdstuk 13 het volgende:

"Ieder mens moet zich onderwerpen aan de overheden, die boven hem staan. Want er is geen overheid dan

door God en die er zijn zijn door God gesteld. Wie zich dus tegen de overheid verzet, wederstaat de instelling Gods en wie dit doet, zullen een oordeel over zich brengen".

Er staat echter ook bij "Zij (de overheid) staat immers in dienst van God".

In deze combinatie wordt door christenen de grens van de gehoorzaamheid bepaald.

Vanuit deze benadering is het ook duidelijk dat er bij de overheden (vorsten) steeds sprake is van "bij de gratie Gods".

f. De decaloog (de Tien Geboden).

Hoewel het Nederlandse rechtssysteem wordt geacht te zijn gestoeld op het Romeinse recht is het ontegenzeggelijk dat de Tien Geboden in belangrijke mate het rechtsgevoel van het Nederlandse volk hebben bepaald en nog bepalen.

Dit waren slechts enkele voorbeelden van de invloed die van de bijbel, en hetgeen daarin geschreven staat, uitgaat en is uitgegaan op de samenleving.

Ook nu nog wordt de bijbel en hetgeen daarin is verordineerd door veel christenen maar ook door veel agnoeten als richtsnoer voor hun leven aanvaard.

Bij het oordeel over de geschiedenis en het handelen van de mensen in bepaalde situaties dient men zich van deze achtergronden goed rekenschap te geven.

Het is dan ook verbazingwekkend hoe het oordeel over de overloper Princen door zijn medestanders volkomen wordt losgemaakt van de kernvraag naar de grenzen van de gehoorzaamheid van de burger jegens zijn overheid.

Ik heb dan altijd de neiging te stellen dat ik fundamentele bezwaren heb tegen de hoogte van de door mij te betalen belasting.

Maar dat is een onderwerp voor later.

De consequenties van het aanvaarden van ordeningsbeginselen

Het aanvaarden van een ordeningsbeginsel met als uitgangspunt de vraag hoe de samenleving geordend zou moeten worden heeft een ideologische achtergrond.

Denkt u maar aan de woorden van het socialistische strijdlied: "dat is het doel waar naar wij streven, dat is ons heilig ideaal".

En het hebben van een ideaal betekent automatisch het hebben van een opdracht dat ideaal "na te streven".

De "verzuijing"

Hierboven heb ik nogmaals aangegeven aan welke criteria een kerk zou moeten voldoen. Een daarvan was het vormen van een "geloofsgemeenschap". Dit uitgangspunt heeft in het vooroorlogse Nederland geleid tot de bouw van vele kerken, maar ook tot de bouw van vele soorten scholen. Een bekend politiek principe werd uitgedrukt door de zegswijzen: "in ons isolement ligt onze kracht" en "sovereiniteit in eigen kring".

In de plaats waar ik geboren ben stonden vele scholen, Openbare scholen, Hervormde scholen, scholen "Met de Bijbel", Katholieke scholen. Door deze structuur werd van kinds af aan de gedachte gekweekt van "het anders zijn" dan "de ander".

Onderlinge contacten waren er weinig. Hooguit werd met elkaar gevochten of werd er tegen elkaar gescholden.

Recentelijk verschaan een boek geschreven door de Fransman Gerald Messadié met als titel "Histoire générale du diable". Dit boek is in het Nederlands vertaald met als titel "De geschiedenis van het kwaad". Daarin komt op een zeker moment de opmerking voor dat in diepste wezen het kwaad gepersonifieerd wordt als "de ander".

"De ander" als personificatie van "het kwaad".

Tegenstellingen, hetzes en zelfs pogroms zijn hieruit voortgekomen. Het heeft ook een ander gevolg gehad. Een gevolg dat mij al sinds jaren heeft bezig gehouden en nog steeds bezig houdt.

Tijdens de oorlog (in de eerste jaren) kwam ons op weg naar school een lange stoet mensen voorbij. Aan weerszijden van de stoet liepen mensen in groene uniformen met machinepistolen bewapend. De stoet bestond uit mannen en vrouwen van alle leeftijden tot grijsaards en kinderen toe.

Sommigen konden niet goed lopen en werden op karren voortgetrokken. Het

waren Joden die te voet op weg waren van een kamp in Westerwolde naar het kamp in Westerbork. Voor de jonge jongen, die ik toen nog was, speelden twee gevoelens een grote rol, namelijk aan de ene kant een "haat" tegen die SS-bewakers en aan de andere kant een mededogen met die mensen die daar als vee werden voortgedreven.

Het waren Joden die werden voortgedreven en dat waren "anderen" of liever landgenoten van "een andere gemeenschap".

Wat mij nog steeds bezig houdt is de vraag of wij vanuit die optiek te weinig hebben gedaan om ze te redden. Doken wij ook niet reeds onder als wij in Duitsland moesten gaan werken of werden opgeroepen voor de arbeidsdienst?

Is het geringe tijdsverschil de enige verklarende factor?

De "ander" als broeder of de "ander" als "het kwaad", een tegenstelling die er eigenlijk niet zijn mag.

In de loop van de oorlog vervaagden naar mijn gevoelens die tegenstellingen in belangrijke mate. Hoewel ook in het verzet de KP (Knokploegen) een andere signatuur had dan de RVV (Raad van Verzet).

Veranderingen tijdens de oorlog en daarna

1. Voorzover ik bij mijzelf kan nagaan heeft de oorlog onder meer tot gevolg gehad dat er een grote behoefte bestond om de scheidingslijnen die er waren met "de anderen" op te heffen.

2. Daarnaast bestond er een grote behoefte om de trauma's van de armoede en de werkeloosheid van voor de oorlog uit te bannen. Dit vooral wat betreft het gevoel van déklassering als men "van de armen" kreeg.

De "Doorbraak" (een politieke ontwikkeling)

Toen de oorlog voorbij was werd er nationaal gezien een poging gedaan om de "verzuilde" politieke groeperingen te veranderen in een grote nationale beweging.

Zo gingen veel prominente leden van de CHU over naar de PvdA onder het motto "midden in de wereld te willen staan".

Deze poging om tot een politieke

doorbraak te komen, in die jaren, moet als mislukt worden beschouwd. Deze poging om grenzen te doorbreken moest ook wel falen omdat er volkomen voorbij werd gegaan aan de (toen) nog steeds bestaande "beginselen" m.b.t. de na te streven maatschappelijke orde.

De controverse die daardoor ontstond kreeg een hoogtepunt in 1954 toen het bisschoppelijk mandement "De Katholiek in het openbare leven van deze tijd" het licht zag. Daarin werd duidelijk aangegeven dat door de bisschoppen een scheiding van geloof (godsdiens) en leven volkomen werd afgewezen. De katholieken werden opgeroepen zich te wijden aan de katholieke sociale organisaties en het werd zelfs verboden lid te worden/te zijn van het NVV.

Ontwikkelingen op religieus gebied

Weer moet ik even teruggrijpen op drie kenmerken die ik heb aangegeven als behorende tot de religie. Uitgangspunt daarbij is altijd geweest dat de verticale relatie i.e. de relatie tot God een voorwaarde was voor de horizontale relatie i.e. de relatie tot de medemens. Uit de verticale relatie vloeide als opdracht de horizontale relatie voort.

Reeds voor de oorlog, maar in versterkte mate daarna, verschoof de religie steeds meer naar een beklemtoning van de horizontale relatie. De bijbel als "Gods Woord" werd steeds meer ter discussie gesteld en er verschenen boeken met als titel "The unauthorized version" (met als ondertitel "Truth and fiction in the bible") door de Engelsman Robin Lane Fox.

En in plaats van bijbelexegeses, al naar gelang iemands overtuiging, ontstond een nieuwe wijze van godsdiensbeleving met een horizontalistische inslag. De dienst aan de medemens kwam centraal te staan, er ontstonden nieuwe "theologieën", zoals een bevrijdings-theologie, een feministische theologie, een existentie-theologie en Dorothee Sölle kwam zelfs met een "God-is-dood" theologie".

Deze ontwikkelingen zijn ook niet aan de kerken voorbij gegaan. Zo heeft de bekende Gereformeerde hoogleraar H.M. Kuitert in 1969 geschreven dat "een situatie mogelijk is waarin we

moeten kiezen tegen de kerk terwille van de mens". Hij hoopt dan wel dat hij die keuze niet hoeft te maken maar ingeval het wel moet heeft hij zijn keuze reeds bepaald.

En de eveneens zeer bekende katholieke hoogleraar E. Schillebeeckx schreef een niet onomstreden boek met als titel "Jesus, het verhaal van een levende". Ook dit boek was niet slechts een exegese van de bijbel. Van Dorothee Sölle is de uitspraak bekend dat Jesus als hij nu zou leven waarschijnlijk een atheïst zou zijn. De dienst aan de naaste wordt losgekoppeld van de dienst aan God. De bijbel verliest zijn gezag.

De gevolgen van deze ontwikkelingen

De gevolgen van dit "omdenken" zijn op alle terreinen reusachtig. Met die gevolgen hebben wij als Indië-veteranen direct te maken en dat niet in ons voordeel.

Alvorens mij met die gevolgen bezig te houden meende ik eerst de achtergronden in het denken aan te moeten geven.

Dit verhaal is daarom ook weer lang en misschien ook wel moeilijk geworden. Maar ik beloof u dat ik in het vervolg hierop wat dichterbij huis zal blijven en wat concreter zal worden. Ik voel me nu al zo bezwaard.

T. Lentz

REÛNIE

Reünie Oud 2-2-5 R.L.

Zaterdag 12 november 1994 vindt de samenkomst plaats in het dorps huis "De School", Graaf Willemlaan 29 te Hendrik Ido Ambacht.

Van 14 uur tot ca. 20 uur bent U van harte welkom.

Om 18 uur is er een lopend koud buffet, terwijl de kosten 45 gulden per persoon zijn.

Reiskosten worden, indien nodig, geheel of gedeeltelijk vergoed. Consumpties zijn voor eigen rekening.

Nadere inlichtingen te verkrijgen bij de heer A. van der Pas, Voordijk 359, Barendrecht, telefoon 01806-12689.

Memoires van een carriër

Geheel vernieuwd en nagekeken werd ik op een break-down vervoerd naar Poegeran, om daar overgegeven te worden aan mijn nieuwe baas, die me eerst met een kritische blik bekeek, om me daarna met enthousiasme aan een rijproef te onderwerpen en te prutsen aan alle mogelijke en onmogelijke dingetjes, die er aan mijn motor bijgesteld konden worden. Dit laatste is niet zo aangenaam, en het resultaat is ook niet altijd effectief, maar het werd met liefde en zorg gedaan en dus kon ik me er wel mee verenigen.

Na nog niet eens voldoende ingereken te zijn, moest ik, volgestampt met barang, naar Trètès, dat met steunen en kreunen en na enkele rustpauzes gehaald werd, een prestatie waarop mijn baas trots was. Hier werd ik verder ingereken en mocht ik ook het genoegen smaken om vrouwelijk schoon te vervoeren. Even als mijn baas had ik dan lust om te gaan springen, maar als mitrailleurcarriër had ik een stand op te houden en reden we dus, ulterlijk, rustig verder.

Dit was wel een hele teleurstelling met de vele peloppors welke ik later vervoerd heb.

Mijn vuurdoop kreeg ik in Brankal Koelon. Op een goede ochtend kreeg ik acht man op mij, met het bevel "scheuren!", en met een gang van veertig mijl raasde ik over de weg en sprong ik over de bruggen om in Trowoelan midden in een schietpartij terecht te komen. Het meningsverschil was hier nu spoedig opgelost, en met honderd kilogram suiker ging ik weer terug naar Brankal Koelon, en vandaar meteen door naar Poegeran.

Nu kwam een tijd vol afwisseling. Veel patrouilles moest ik maken en met Kerstmis liep ik op een mijn. Op oudejaarsdag werd mijn ruitje kapot geschoten en kreeg ik krassen op mijn pantsering door enkele treffers. Dag en nacht moest ik met mijn bemanning uitrukken en maar tegen de goenoeng op "persen". Met onderdelen van collega's haalde ik hierna Soerabaja nog maar net. Al kon een soldaat het hier - zij het dat ook hij zo nu en dan eens in revi-

sie moest - wel drie jaar uithouden, ik kon niet meer en was af.

Daarom werd ik bedankt en ingeleverd. Het embleem op mijn pantsering werd overgeschilderd en na een roerend afscheid van mijn baas, waarbij de tranen uit mijn lekke radiateur druppelden, strompelde ik op het restant van wat eens boogiewheels waren, naar de dump.

Hier sta ik nu naast collega's, die door mijnen vernield zijn, door bruggen gezakt zijn of net als ik ook "af" zijn. Met weemoed denk ik terug aan die uiterst zware maar toch spannende tijd, die ik samen met mijn bemanning doorleefd heb. Onder de moeilijkste omstandigheden was jullie geen werk te veel om mij rijdende te houden, en hier, op mijn laatste rustplaats, ben ik dankbaar en trots, dat ik eens tot het 2e Mitrailleur Bataljon heb mogen behoren.

Uit: Gedenkboek 2e Mitrailleur Bataljon.

H.J. Leeman

Incidentje

1948. 's Morgens vroeg als het nog niet heet is doet Soerabaja weldadig aan. Wij weten nog niet dat hier in 1945 Nederlanders met bamboespijeren en kapmessen omgebracht zijn en dat er een Britse divisie met tanks, vliegtuigen en scheepsgeschut aan te pas moest komen om de rust te herstellen. Er sneuvelden daarbij 400 Britten en Soerabaja werd een dode stad met leeggeplunderde huizen. Wij weten dat niet en lopen overal vrolijk en ongewapend rond. Waren al die militante Soerabajanen voorgoed verdreven ...?

Op een ochtend tuf ik door de zakenwijk over de Rode Brug en duikt er een inlander uit een slop op en smijt met een woedend gezicht een blik vol spijkers voor mijn wielen leeg! Mijn reflex is vol gas dóór en de spijker-gooier springt terug. De banden van de jeep weerstaan de aanval

glansrijk en ik bereik veilig de Mess Djimertoweg 20. Rapporteren doe ik het incidentje niet, want ik had daar in Kembang Djepoen eigenlijk geen boodschap. Vergeleken met de belevenissen van de jongens op de buitenposten stelde het incidentje natuurlijk niets voor. Je schrikt alleen even, want de vent had gewapend kunnen zijn.

L.P. van Es

Overpeinzingen van een KNIL-veteraan

Uitgaande van een dienstplichtig veteraan van het Nederlandse leger! Op de vraag: Is deze veteraan een oorlogsmisdadiger?

Voor een veteraan van het Nederlandse leger is het antwoord: NEEN.

Deze militair voert zijn werk uit in opdracht van een democratische regering.

Bij een dictatuur gelden andere beoordelingen. Hiervoor wordt verwezen naar de verslagen van de respectievelijke tribunaal.

Oorlog voeren is vies werk.

Aan generaal Spoor werd de opdracht gegeven om de orde en rust onder de bevolking weer te herstellen.

De Nederlandse regering was dus verantwoordelijk voor datgene wat zij de militair had opgedragen.

De gevolgen die hieruit voortvloeien zijn dan ook voor verantwoording van de regering en niet voor het leger.

De uitvoering hiervan is correct gedaan; zie de legerorders van generaal Spoor. Deze orders waren zuiver politieel!

Het is een intriëte zaak dat het politiek falen van het Nederlands regeringsbeleid door politici wordt gemanoeuvreed naar het doen en laten van het leger. En dat nieuws-media zich hiermee hebben ingelaten. En het zo nu en dan in de publiciteit zwaar overdrijven.

Vraag: Is dat zo nodig voor de broodwinning, die sensationele berichtgeving, zelfs tot op heden.

En dat dit nu na zoveel jaren nog plaatsvindt, als broodwinning of prestige-object; liefst bij gelegenheden als radio en TV, ter camouflage van de destijds begane "politieke blunders".

Natuurlijk zijn er excessen geweest. In welk gewapend optreden komt dat niet voor?

Bij rellen, wanneer de politie hard moet optreden zijn er ook wel eens onschuldigen het slachtoffer.

Enkele, helaas trieste, voorbeelden die bij gewapend optreden onvermij-

delijk gebeurden. Maar waar niet-in-eiders, inclusief de media, niet over kunnen oordelen. Zij waren er immers niet bij. Maar het o zo graag doen, en zichzelf daardoor in een onmogelijke stupide positie manoeuvreren. Wat wel eens is voorgekomen.

- Dat een patrouille, in voormalig Nederlands-Indië, bij aankomst in een dorp, zwaar gemutileerde slachtoffers aantroef. Slachtoffers die niets te maken hadden met de algehele politieke situatie. Bijvoorbeeld kinderen, vrouwen en ouden van dagen.

- Dat bij het aanzien van deze slachtoffers de stemming van de patrouille in een psychische razernij omslaat, is in de psychiatrie bekend. Men is dan "buiten zijn zinnen", psychisch patiënt.

De daden die hieruit voortvloeien, daar kan niemand voor aansprakelijk gesteld worden. In zo'n situatie kunnen onschuldigen het slachtoffer worden.

Een gelijk voorbeeld wat kort geleden hier in Nederland is gebeurd.

Een man komt thuis en ziet dat zijn vrouw is vermoord. Hij heeft een vermoeden dat zijn buurman dat heeft gedaan. Gaat naar het huis van zijn buurman en vermoordt hem, in een opwelling van razernij. Psychisch patiënt. Achteraf bleek dat de buurman er niets mee te maken heeft gehad. Is de man dan te beschouwen als een moordenaar? Neen. Een moordenaar doet zijn daad "bewust", met voorbedachten rade. Bij de patrouille zeker niet.

Een militair die tijdens een opmars waren uit een winkel steelt is een ordinaire dief. Geen oorlogsmisdadiger, zonder oorlog had hij ook gestolen als hij de kans kreeg.

Deze militairen zijn daarvoor gestraft, als zij hierop werden betrapt en wel door de krijgsraad.

Als een employé van een warenhuis iets steelt uit dat warenhuis, is dan het gehele personeel één dievenbande, onbetrouwbaar, enz.?

Desertie. Daarvoor kunnen vele redenen zijn; angst, het niet eens zijn met

de legerleiding, regeringsbeleid, enz. Dat hier een straf op staat is bij iedere militair bekend.

Deserteert hij, dan neemt hij vrijwillig dit risico op zich. Het is te vergelijken met een burgerlijke ongehoorzaamheid. Begaat een burger een overtreding, dan wordt hij daarvoor gestraft. Kort geleden was er een zonderling die vond dat de regering aan de gedeserteerden van toen voor de veroordelingen excuus moest aanbieden.

Hoe denkt deze zonderling over het hierna volgende, bijvoorbeeld parkeerboetes? Moet de burgemeester dan zijn excuus aanbieden aan de betrokkene voor de uitgedeelde bekeuringen?

Het zal en kan nooit tegengesproken worden dat in gewapend geweld excessen voorkomen. Maar moet die nu zo nodig overdreven vermeld worden?

Samenvattend:

Hoe is al dat geweld in voormalig Nederlands-Indië ontstaan?

Had dat voorkomen kunnen worden? Ja.

Wanneer Japan zich aan de afspraak had gehouden.

Engeland zich correct had gehouden aan de met de bondgenoten gemaakte afspraken. De Nederlandse aangeboden hulp had benut.

De Nederlandse militairen hebben hun politieke taak zorgvuldig uitgevoerd.

Dat de regeringspartijen door hun falen die blaam via o.a. de media afwentelen op het leger, is nu genoegzaam bekend.

Volgens enkele critici, waaronder ook journalisten, zijn getallen van slachtoffers genoemd, waarbij zij het doen voorkomen alsof die slachtoffers gemaakt zijn door het leger. Daar is echter pertinent niets van waar, de meeste slachtoffers, zeker 90%, zijn omgekomen door de terreurbendes.

Zie thans Oost-Europa! Als het gezag wegvallt.

Wat gebeurde er na de capitulatie van Japan?

Een korte toelichting, zeer summier, over de geschiedenis na de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië.

Toen Japan capituleerde stond o.a. ook in de capitulatie-voorwaarden dat Japan zijn leger in de door Japan bezette gebieden pas mocht terugtrekken als de geallieerden de bezetting hadden overgenomen.

Daar heeft Japan zich op Sumatra en Java niet aan gehouden. Op Celebes en Borneo (Sulawesi en Kalimantan) is dat wel gebeurd. Het door Japan bezette gebied van Nederlands-Indië was door de geallieerden verdeeld in Celebes, Borneo en Nieuw Guinea, die door Australië zouden worden bezet. Engeland zou Sumatra en Java bezetten. Wat Sumatra en Java betreft heeft Japan zich, op enkele hoofdplaatsen na, niet aan de afspraak gehouden. Het gevolg hiervan was dat daar, waar geen overdracht plaats vond, een gezagsvacuum ontstond. De Japanners gingen zelfs zover dat zij hun wapens en veel van hun oor-

logsmateriaal verkochten aan de bevolking, waaronder zich uiteraard ook criminelen bevonden.

Twee voorbeelden.

Bij hun terugtocht uit midden Sumatra, via Rengat, verkochten de Japanse soldaten hun oorlogsmateriaal in ruil voor gouden voorwerpen. Aan geld hadden zij niets.

In de Karo-Bataklanden hebben de Japanners de gevangenen uit de gevangenis van Kabanjahe vrijgelaten en gaven hen zelfs wapens. Er organiseerden zich toen bendes. Eén van deze bendes stond onder leiding van een Japanner, genaamd Inoé. Hierdoor ontstonden terreurbendes die de bevolking terroriseerden. Deze bendes voerden diverse namen, zoals Bagah Hitam, Hantu Kuburan, Laskar, enz. en deden zich voor leden van de TNI te zijn. Dit als toelichting op de vraag: Waarom waren er zoveel slachtoffers?

Door de terroristen.

Tweede fase

Engeland had niet voldoende man- schappen en materiaal om dat grote gebied, Sumatra en Java, behoorlijk

te bezetten. Nederland zond troepen, waarover zij direct na de oorlog kon beschikken, om Engeland bij te staan. Dit werd door de Engelsen niet benut, om welke redenen laten wij hier in het midden. Dat was ook de reden dat er gebieden waren waar een gezags- vacuum bleef heersen en daardoor de bevolking werd geterroriseerd.

En de TNI?

Wel die was nog in status nascendi, alle door Japan gedane beloften om een eigen Indonesisch leger op te bouwen waren niet nagekomen. Wat kon de jonge Indonesische staat van twee dagen, 15 tot 17 augustus 1945, in de tijd vormen?

De gebrekkige onderhandelingen van de Nederlandse regering met de jonge Indonesische staat is nu niet aan de orde. Het was wel duidelijk dat orde en rust voor de bevolking een eerste vereiste was. Door het te lang du- rende onderhoud moest snel een eind komen aan die terreur om meer slachtoffers te voorkomen.

H. Neumann, Grootebroek

Van de bestuurstafel

Het Algemeen Bestuur van VOMI Nederland (ten onrechte vaak ge- noemd "Hoofdbestuur") is op 23 au- gustus j.l. voor de vijftigste maal bij- een geweest sinds het aantreden in juni 1988. Uiteraard heeft het Dagelijks Bestuur (voorzitter - 2e voorzitter - secretaris - penningmees- ter) frequent onderling contact en komt samen wanneer omstandighe- den dit noodzakelijk maken.

1) In zijn inleiding stelde de voorzitter dat in het Dagelijks Bestuur van de Stichting Veteranenplatform thans twee niet-veteranen zitting hebben. De kans bestaat dat dit de belangen- behartiging van de Indië-veteranen door het VP niet ten goede zal kunnen komen.

2) Het bestand aan betalende leden van de VOMI nadert thans de 6800; waarschijnlijk zal aan het eind van dit jaar de 7000 worden gepasseerd. Dit dank zij de inzet van de besturen van alle aangesloten verenigingen,

zowel in Nederland als in Canada.

3) De viering van ons tweede lustrum in 1995 blijft onderwerp van gesprek. Belangrijk zijn twee punten:

a) waar is voldoende en goed be- reikbare ruimte

b) wordt door het Ministerie van Defensie op enigerlei wijze vrij vervoer ter beschikking gesteld. Zodra hierover zekerheid is verkre- gen volgen verdere berichten.

4) Tijdens het voorzittersoverleg van 13 september j.l. is het vergadersche- ma voor 1995 voor bestuursvergade- ringen van VOMI-Nederland, jaar- en ledenvergadering, voorzittersoverleg en vergaderingen van de landelijke Sociale Commissie goedgekeurd.

5) Om het gebeuren rond de herden- king op 7 september voor minder vali- de leden van onze vereniging beter zichtbaar te maken waren door VOMI

Nederland via de "Stichting Roermond" twee filmschermen opge- steld met daarbij ca. 100 stoelen. Een groot aantal deelnemers aan de her- denking konden hierdoor nu "van dichtbij" alles volgen.

6) Ook dit jaar heeft de Sociale Commissie gearrangeerd dat op 7 september j.l. in Indonesië op 7 mili- taire erevelden kransen werden ge- legd. Kranslinten en foto's worden naar Nederland gezonden.

Door een grove fout onzerzijds is in de "Sobat" nr. 35 in het "In Memoriam" vermeld: O.H.C. van Poecke te Koewacht.

Gelukkig is de Heer Poecke nog onder ons. Het spijt ons ten zeerste dat dit is gebeurd en onze welgemeende excuses hiervoor.

Sociale Commissie

EXTRA AANBIEDING

Kerst- en Nieuwjaarskaarten

U weet toch dat u met de aankoop van onze artikelen meteen een goed doel steunt en ons daardoor in staat stelt om iets extra's te doen voor onze oud-dienstmakkers die dat nodig hebben.

Het is nu de hoogste tijd om uw Kerst- en Nieuwjaarskaarten te bestellen.

Stuurt nu uw girobetaalkaart naar het Fonds Sociale Zorg te Ter Aar. Postbank nr. 61 31 84 4. Deze maand de aanbieding van 25 kaarten voor f 10,- inclusief porto en verpakking. **Helpt ons anderen te helpen!!!**

V.B.

In Memoriam

Met grote eerbied en in gepaste stilte brengen wij een laatste Eresaluut aan:

W.C. Cornelisse	Badhoevedorp
P. Blom	Moordrecht
H. Haasnoot	Oegstgeest
J.E.J. Jacobs	Bergen op Zoom
W.R. Lok	Bodegraven
J. Schoof	Zwaag
H. Flendrie	Schipluiden
W. Treffers	Rijswijk-ZH
A.Th. Kok	Gaanderen
B. Meilink	Groesbeek
S. van der Velde	Dokkum
Mw. G.H. de Jong-Rijlma	De Lier
G. Jalving	Emmen
A.J. van der Werff	Leeuwarden
R. van Domburg	Vogelwaarde
H. Brummelman	Hengelo
C. de Landmeter	Oost-Souburg
J. Bekker	Alblasserdam
C. de Jong	Barendrecht
F. Scherpenisse	Rotterdam
M.C. van der Werf	Schalkwijk
G. Drewel	Rijswijk-ZH
W. Essenberg	Amsterdam
M. Booye	Dubbo NSW Australia
L. Guit	Brantford Ont. Canada
T. Holtrop	Leeuwarden
C.J. Verkleij	Soest
C. Bimmel	Honselersdijk
B. de Vogel	Hornby Ontario Canada
C. de Graaf	Zwolle
J.G. van der Steen	Raalte

sociale
v.o.m.i.

Moge ons aller oprecht medeleven en de liefde en warmte van uw naasten, u de kracht en de moed geven dit zware verlies te dragen.

V.B.

V.O.M.I.

Onderscheidingen

Met gepaste trots melden wij dat is uitgereikt aan:

Th. van der Start - Sprang Capelle
Nieuw Guinea Herinneringskruis - 22.07.94

"posthuum"
W.G.J. Vogel - Nijmegen
Nieuw Guinea Herinneringskruis - 29.07.94

M.M. Peer - Elten-Leur
Nieuw Guinea Herinneringskruis - 29.07.94

C.F. Gerner - Goes
Mobilisatie-Oorlogskruis - 23.08.94

J. Silleman - Breeskens
Mobilisatie-Oorlogskruis - 23.08.94

B.C. Oudejans - Nieuwe Tonge
Mobilisatie-Oorlogskruis - 23.08.94

Onze hartelijke gelukwensen met
Uw onderscheidingen en een saluut voor u allen.

V.B.

BOEKBESPREKING

Oorlogsdocumentatie '40-'45 Troostvrouwen in Indië

"Vijfde jaarboek van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie" RIOD.

Onder redactie van N.D.J. Barnouw e.a. Uitgeverij Walburg Pers 1994. Prijs f 39,50. 240 pagina's.

Twaalf bijdragen van diverse auteurs, plus wetenswaardigheden betreffende de RIOD.

ISBN, 90 6011 876 6.

Het jaar 1947 was nog maar pas begonnen, toen ik als militair bij de 7 december divisie in Indië in Tjipajoeng, een plaats aan de Grote Postweg, ongeveer halverwege Buitenzorg (Bogor) en de Poentjak, waar de echte klim via vele haarspeldbochten naar de Poentjakpas begint, een man ontmoette. Op het oog een Indo-Europeaan, die met zijn blanke Nederlandse vrouw en dochter in een huis, bijna naast het bataljonsbureau van het 3e Bataljon Garde Regiment Prinses Irene, woonde. Deze man, vertegenwoordiger voor een Amerikaans filmverhuurkantoor in het toenmalige Nederlands-Indië, bleek van origine echter een Ceylonees te zijn. Hij was een nakomeling van Nederlandse kolonisten op Ceylon, die, toen dit eiland (tegenwoordig Sri Lanka) nog een handelspost van de VOC (Verenigde Oost-Indische Compagnie) was, (1658-1796) in, vooral Colombo, een Nederlandse sprekende gemeenschap hebben gesticht. Vele van deze, Burghers genoemde Ceylonezen spreken tot op de dag van vandaag nog een soort Nederlands, wat nog het meest doet denken aan het rood-wit-blauw koeterwaals van de in Indië, vaak aan de rand van de Indonesische samenleving levende, Boengs Ketjil (groep in Indië tot de laagste klasse van gemengdbloedigen Indo-Europeanen behorende mensen).

De voertaal van die Burghers is meestal Engels. Deze man, de Heer Siegertsz, ontving mij, en uiteraard ook andere Nederlandse militairen, geregeld in zijn riante villa. Hoewel de compagnie, waarbij ik was ingedeeld, niet in Tjipajoeng bivakkeerde,

"woonden" wij in een huis, gelegen aan een zijweg, die van de Postweg bij Tjipajoeng in noordoostelijke richting de bergen invoerde naar een plaats genaamd Tjirangrang, een natuurlustoord in de voetheuvels van het Megemendoeng-massief, waar wij gelegerd waren.

Voor mijn militaire job, de compagnie's administratie, moest ik bijna iedere dag naar de Bataljonsstaf in Tjipajoeng om orders, post, proviand e.d. op te halen. Ten huize Siegertsz was dan vele keren een aangenaam civiel intermezzo in mijn eenzijdig militair bestaan.

Vijf en twintig jaar later, ik was toen werkzaam als archivaris bij het RIOD in Amsterdam, ontmoette ik een medewerker van de Indische afdeling, toen nog Indische Collectie geheten. Deze medewerker bleek de Heer Siegertsz uit Tjipajoeng op West Java te zijn. De vriendschap werd hersteld. Helaas bleek Siegertsz niet meer bij zijn charmante vrouw en mooie dochter te wonen. Hij leefde vrij eenzaam in een comfortabele woning aan het Stadionplein in Amsterdam, zodat hij veel tijd ter beschikking had voor onderzoek en schrijven, waarmee hij een groot gedeelte van zijn vrije tijd dan ook vulde.

Na verloop van, ik schat ongeveer een jaar, stelde de Heer Siegertsz mij een door hem in het Engels geschreven manuscript ter beoordeling ter hand, met als titel: "Forced Prostitution". Ik las het boeiend relaas van Siegertsz met klimmende verbazing. Het manuscript handelde over gedwongen prostitutie van Nederlandse en Indische vrouwen in Japanse- en Marinebordelen, gedurende de Japanse bezetting van Nederlands-Indië (1942-1945).

Nooit eerder had ik hierover gehoord of gelezen. Het was een pikant en tegelijk verbijsterend verhaal, gebaseerd op Nederlands-, Engels- en Maleisetalige documenten, relazen van en interviews met slachtoffers, de z.g. troostvrouwen, alsmede rechtbankverslagen e.d. Het verhaal van

Siegertsz kwam op mij zeer authentiek over.

Pogingen het manuscript uitgegeven te krijgen mislukten. Uitgevers, Indische deskundigen, historici, journalisten en wat dies meer zij, verkondigden om het luidst, dat de Japanners, hoe wreed en onberekenbaar ze ook waren, nooit Europese vrouwen (blanken) hadden gedwongen zich voor Japanse militairen te prostitueren. Allemaal op de sensatiegerichte fantasieën van vrouwen en een door sex geobsedeerde auteur, zo luidden de commentaren. Het verhaal werd gewoon niet geloofd.

Hoewel er nog wel sprake is geweest van een vertolking door de filmaartschappij waar Siegertsz vroeger, in Indië, voor had gewerkt. Het gegeven bleek voor de jaren '70 kennelijk te ongelofwaardig, te obscene en te explosief.

Ik vraag me nu, bij het lezen van de eerste vier bijdragen over de troostvrouwen in het vijfde jaarboek van het RIOD, echter af, waar zou dat manuscript van de intussen overleden Siegertsz toch zijn gebleven? Zijn verhaal, zo herinner ik mij, vertoonde een frappante overeenkomst met de bekend geworden gegevens betreffende deze troostvrouwen. Japan heeft tot 1992 het bestaan van gedwongen prostitutie door vrouwen uit de bezette gebieden steeds ontkend, maar heeft toen de sluter een klein stukje opgelicht, met als gevolg dat voormalige troostvrouwen nu met hun herinneringen voor het voetlicht treden.

Het RIOD-jaarboek 1994 behandelt de forced prostitution, in bijdragen van ten eerste de Japanse historicus Prof. dr. Y. Yoshima van de Chuo University te Tokio "De kwestie van de troostvrouwen (lees prostituees J.Z.) voor het leger, de houding van de Japanse regering" (pagina's 13-18). De econoom en historicus dr. G. Hicks, uit Singapore, schreef: "Japanse legerprostitutie 1932-1945; een overzicht" (pag. 19-30). De cultureel antropoloog mw. C.E. Touwen-Bouwsma, hoofd van de Indische Afdeling van het RIOD, leverde: "Japanse Legerprostitutie in Nederlands-Indië 1942-1945" (pagina's 31-45) en tenslotte een bijdrage van

de gepensioneerde lerares Jeanne Ruff Orme uit Adelaide (Australië): "Vijftig jaar zwijgen". Het ontroerende verslag van één van de slachtoffers (pagina's 46-68).

Lang werd deze schanddaad ontkend (en niet alleen door de daders, de Japanners, maar uit schaamte ook door de misbruikte vrouwen). Nu is echter ook dit taboe doorbroken. "Dat wat in het geheim is geschied zal eens van de daken worden geroepen". Aan deze bijbelse wijsheid dacht ik, toen in het begin van de jaren '80, een exotische oosters uitziende dame een beetje schichtig en beschroomd, vergezeld van haar blanke Nederlandse moeder met een Nederlandse naam, zich om inlichtingen op mijn kantoorkamer van het RIOD verwoegde. Zij vertelde mij dat zij door een onbekende Japanse militair bij haar moeder in een Japans Legerbordeel was verwekt. De beide dames beklagden zich, en naar nu blijkt terecht, dat over het bestaan en de praktijk van de gedwongen prostitutie in Japanse Legerborden systematisch werd gezwegen. Er rustte destijds kennelijk nog een zegel van geheimhouding op dit dossier. Een ban, die nu dan schijnt te zijn doorbroken. Ook bij het RIOD. Hulde. Hier lijkt mij van toepassing een uitspraak van de vroegere Sowjet-dissidente Nadjezda Mandelstam in haar "Memoires": "Men kan de stemloze vis bedekken met hetacomben water. Eens zal zelfs het geluid van het geruis der kieuwen deze vis het oppervlak van de zee bereiken", of één van de eveneens Sowjet-dissident Solzjenitsyn: "Het kalf stoot de eik" (tot hij omvalt, J.Z.). En het openbaar worden van de waarheid omtrent de troostvrouwen in Japanse legerborden toont ons, evenals de val van de Sowjet-Unie en het naar buiten komen van de gruwelen die daar zijn bedreven, dat deze uitspraken niet alleen gebaseerd waren op hoop, maar op geloof.

Wat de overige artikelen in dit jaarboek betreft kan ik kort zijn. Geheel volgens de traditie van het RIOD zijn er weer een tweetal bijdragen over de jodenvervolging, n.l. "De Historicus" van Guus Meershhoek en "De misleiding van de nazi's bij de liquidatie van de Europese joden" van Jacob Boas. Gelukkig schijnen de historici bij het RIOD te hebben ontdekt, dat er buiten de jodenvervolging en de concentratiekampen tijdens de

tweede wereldoorlog nog meer is gebeurd. Ga zo door dames en heren. Verder is er een artikel van ene Shelly Frisch, een Amerikaanse professor. (Het gezelschap auteurs is wel erg internationaal. Nederland schijnt te weinig wetenschappers te kunnen leveren. Of is hier sprake van snobisme?).

Dit Essay hoef ik niet te bespreken, want het is in het Engels gepubliceerd. En de mensen van mijn generatie hebben, in tegenstelling tot de tegenwoordig dominerende naoorlogse jongeren, nooit de kans gehad door te leren en vreemde talen te studeren. Maar het is bij de jonge "geleerden" kennelijk niet bekend dat de bulk van de mensen, die de oorlog meemaakten (90%), alleen maar lager onderwijs heeft genoten.

Genoemde jongeren, de kinderen van de welvaart, hebben de kans vreemde talen te leren gehad. Wij NIET. Vervolgens komt er een Fransman aan het woord (vertaald) over een Frans wetenschappelijk instituut, en zijn er een paar bijdragen over foute Nederlanders, een fotograaf en een, in kringen buiten de tweede wereldoorlog-historici, onbekende classicus (Prof. G.A.S. Snijder). Dit artikel van de hand van de classicus Paul Schulten is niet slecht te noemen,

hoewel een zinnetje als: "Hoe kon het gebeuren dat een nette classicus ... " (fout ging JZ) m.i. van grote arrogantie getuigt. Zijn geleerden, Heer Schulten, kunstenaars, intellectuelen, schrijvers, etc. moreel hogerstaande schepselen dan "gewone" mensen (arbeiders, boeren, middenstanders etc.)? Vanwaar, hooggeleerde scribent (dit zonder Snijder's fouten goed te praten), komt het recht van de naoorlogse jongeren te oordelen over hen die gedurende de Duitse bezetting bijna dagelijks moesten kiezen, met als inzet hun leven en bestaan? C.M. Schulten, de directeur van het RIOD, behandelt de Duitse visie op de Engelse opleiding tot sabotageagent. Aan dit essay zijn een aantal Duitstalige documenten toegevoegd. Helaas evenmin als het Engelstalige artikel toegankelijk voor "gewone" mensen. Maar wel een goed stuk. H.L. Zwitser geeft een literatuuroverzicht van boeken over Nederlands-Indië, die in de jaren 1991-1993 verschenen. En dan zijn er ter completatie nog enige overzichten over hoe het RIOD reilt en zeilt. In zijn totaliteit een aardig, informatief, zij het wat elitair, boek.

J. Zwaan

Uitgave gelegenheden-enveloppen

Ter gelegenheid van de Nieuw-Guineareünie op 8 oktober a.s. zullen een 4-tal gelegenheden-enveloppen worden uitgegeven met verschillende motieven, o.a. Paradijsvogel, Landkaart, Nieuw Guinea Kruis, e.v.t. Mouwembleem in 4 kleurendruk met begeleidende tekst. Frankering met gelegenheden-zegel

en Filatelisch stempel Eindhoven. De serie van 4 stuks kan besteld worden tegen overmaking van f 17,50 op giro 5232808 t.n.v. F. Noordsij te Amersfoort. Tel. 033-725116. Bij telefonische opgave worden de sets gereserveerd.

F. Noordsij

Veteranenpas

Vomi-Flevoland geeft onderstaande mededeling: Voor veteranenpashouders, die eens Chinees- of Indisch willen gaan eten, krijgen bij het Chinees specialiteiten restaurant "LIN WAH", Rimsky Korssakovweg 1, 1323 LP Almere (Muziekwijk),

tel. 036-5360100, op vertoon van de veteranenpas een korting van 10%. Deze zaak is herkenbaar aan de VOMI-sticker op de beide entredeuren.

F.H.A.M. Frantzen

Opsporing verzocht

Op zoek naar 1

Sabat C. Venderbos is op zoek naar het adres van de reünie-comm. van 2-5 R.I. Wie neemt contact op met dhr. Venderbos, M. Spronklaan 18, 4205 CH Gorinchem. Tel. 01830-23180.

Op zoek naar 2

Sabat v. Leeuwen is op 5 juli 1949 opgekomen voor militaire dienst in Schoonhoven, op 2 sept. 1949 vertrokken naar Indonesië met de "Grote Beer", aangekomen op 26 sept. 1949. Geplaatst in kamp Tandjong Oost bij Batavia en daarna gelegerd in een kamp in Laan Trivelli van het H.K.K.M.G. in Batavia. Hij was werkzaam bij de administratie van het Garnizoen W.O. Materiele betalingen te Batavia bij de Militaire Kaskouder J.H. Nol Olt M.A. in Kebon Sirih en later Hertogspark.

Wie kent en neemt contact op met P.C. van Leeuwen, Julianalaan 69, 2215 HB Voorhout om e.v.t. een reünie te gaan organiseren?

Op zoek naar 3

Wie helpt Sabat J.C. van Dijk, tegen een redelijke vergoeding, aan de volgende (oud) baret-emblemen:

1. Plaatselijke Militaire Staf (twee torens met vestingpoortje)
 2. Pantserafweer artillerie (twee gekruiste kanonnen met in het midden een granaat)
 3. Korps Verplegings Troepen (smalle gekruiste korenaren)
 4. Van Heutz (embleem met Haan).
- Wie is in staat de verzameling van J.C. van Dijk compleet te maken? Gaarne een telefoontje naar nummer: 073-412190.

Op zoek naar 4

Onderstaande ex-militairen van de Staf W-brigade (1948/1949), willen bij voldoende deelname een reünie houden.

- T. Stoop, Ringdijk 394
3331 LK Zwijndrecht. 078-124935
- J. Hooyen, Lendenlaan 72
1185 HB Amstelveen. 020-6471265
- P. Gillissen, Elisabethstraat 7

6067 EA Linne. 04746-1808

Belangstellenden kunnen zich met een van bovengenoemden in verbinding stellen.

Op zoek naar 5

De sobats Cor Mol (Amsterdam) en Leen v/d Meer (Rotterdam) gewonden-verzorgers, ambulancebegeleiders en verplegers, gedetacheerd bij het 31e Veldhospitaal Banjoemas (1949-1950) willen in contact komen met hun vroegere kameraden. Bent u een van hen of kent u adressen van bedoelde sobats, neem dan even contact op met L.C. v/d Meer, Jan Willem Frisostraat 12A, 3051 EK Rotterdam, telefoon: 010-4221903.

Op zoek naar 6

Sabat L. v. Nuil, oud 2-12 R.I. 1946, zoekt contact met oud militairen van 2-12 R.I. om e.v.t. een reünie te gaan organiseren. Wie neemt contact op met dhr. L. v. Nuil, Dr. Ariensstr. 13, 6162 XP Geleen. Tel. 046-747209?

Namens mijn neef, Hanno van Dijk, gewoond hebbende te Stadskanaal en thans wonende te Ontario (Canada), ben ik op zoek naar zijn oude dienstmakers, waarmee hij graag weer contact zou willen opnemen. Uit gesprekken die ik enkele weken met hem had, bleek mij, dat hij zich niet meer de namen van zijn vroegere dienstmaten kan herinneren.

Wat hij nog wel weet is het volgende: Geboren op 1 juli 1925, als O.V.W.-er in dienst getreden in 1945 bij de L.S.K. te Ypenburg.

Ingedeeld bij de L.S.K. als Boordmecano, B25 (Bommenwerper), van aug. tot okt. 1945 verbleef hij in Engeland (Wolverhampton).

Van daaruit vertrokken, vermoedelijk met de "Sterling Castle" naar Penang (Malakka). Aldaar aangekomen en gelegerd in nov. '45 tot mei '46. In mei '46 vertrokken naar Batavia en gelegerd op of nabij het vliegveld Tjilititan.

In dec. '47 is hij teruggekeerd op een boot waarvan hij de naam is vergeten en in jan. '48 gedebatteerd.

Ook weet hij niet meer wat zijn registratie- en squadronnummer is geweest. Hij zegt in Indië ingedeeld te

zijn geweest bij het KNIL.

Daar het KNIL en ander registratiesysteem hanteerde dan de K.L. en misschien ook de luchtmachtonderdelen niet andersverdeelde in squadrons, verklaart dat hij het een en ander is vergeten.

Sabat J.J. de Leeuw is op zoek naar jongens van I-II R.A.T.A., die eind 1946 zijn opgekomen in de Simon Stevinkazerne te Ede en begin 1947 zijn vertrokken naar Indonesië met het m.s. "Boissevain". De namen van de sobats zijn: Tom van Eyck, Rotterdam; Koos Schiermanie, Rotterdam; Pleun Touw,

Oude dienstmakers van Hanno van Dijk zullen uit het bovenstaande ongetwijfeld voldoende gegevens hebben ontdekt om te reageren. Gaarne contact opnemen met: P.G. Smid, Hertogstr. 13, 3851 DH Ermelo. Tel. 03417-54287.

Rotterdam; Wim Uiderink, Den Haag; Dik Hennink, Den Haag; Gerrit van Dijk, Rheden; Tinus van Maanen, Garderen of Stroe; Teunis Blom, Twente? en Cor Hendriks, Twente? Inlichtingen gevraagd door J.J. de Leeuw, Kromhout 189, 3311 RG Dordrecht. Tel. 078-149948.

HERDENKINGSREDE BIJ HET NATIONAAL INDIË-MONUMENT TE ROERMOND, 7 SEPTEMBER 1994

G.L.J. Huyser

"Wij werden geroepen" is de titel van de mars van de Eerste Divisie "7 december", voorheen de 7 December Divisie. Een eenvoudige en tegelijk heldere en duidelijke tekst. "Wij werden geroepen". Niet alleen die divisie, maar alle vrijwillig dienende en dienstplichtige militairen en burgers die in de periode 1945 tot 1962 in het voormalig Nederlands-Indië alsmede Nieuw-Guinea werden ingezet.

Vandaag gaan onze speciale gedachten uit naar de gevallen militairen die hun laatste rustplaats daar ter plaatse vonden. Maar evenzeer willen wij de naar lichaam en/of geest beschadigde Veteranen van destijds gedenken die nog steeds onder ons zijn, maar met het offer dat zij daar brachten nog elke dag, elk uur, ja zonder onderbreking worden geconfronteerd.

Nu bijna vijftig jaar later bestaat er een meetbare neiging tot het in kaart brengen van die periode. Door wie werden de militairen van toen geroepen, waartoe en wat gebeurde er allemaal in bijvoorbeeld het verre voormalig Nederlands-Indië? Een soort herleeft historische belangstelling. Als historici vragen uit het verleden trachten te beantwoorden dan mogen we van hen verwachten dat zij dat verleden van hun mysterie ontdoen en de geschiedenis vertellen als een opeenvolging van min of meer samenhangende gebeurtenissen en deze vervolgens kritisch verklaren en evalueren.

Niet-historici hoeven noodzakelijkerwijs niet aan die verwachting te voldoen, en doen dat dan meestal ook niet. Opvallend is wel dat de net genoemde belangstelling niet zozeer de zogeheten Nieuw-Guinea Periode betreft. Op zijn minst verdient die periode uit het oogpunt van personeelszorg de nodige aandacht.

Evenwel, de door mij genoemde belangstelling lijkt zich te richten op de vraag in hoeverre excessief geweld in de periode 1945-1949 is gebruikt. De vraag rijst dan onmiddellijk hoe we met die belangstelling moeten omgaan.

Ik veroorloof me de wij-vorm te gebruiken, aangezien ik mijzelf met mijn ervaring in Nieuw-Guinea tot de groep van veteranen beschouw.

Voorop gesteld dit. Veteranen zijn alle gewezen militairen met de Nederlandse nationaliteit die het Koninkrijk hebben gediend in oorlogsomstandigheden of daarmee overeenkomende situaties, inclusief internationale vredesmissies binnen en buiten het verband van de Verenigde Naties. Met nadruk betrek ik hierbij het personeel van het voormalige KNIL, de Gouvernementsmarine en het vaarplichtige Koopvaardijpersoneel uit de Tweede Wereldoorlog.

Veteranen zijn daarmee mensen die het e.e.a. hebben meegemaakt.

Het zijn dan ook met name de anciëncombattants die weten dat een oorlog altijd, ergens, vuile handen met zich meebrengt.

Soms verklaarbaar, soms niet. Soms omdat het niet iedereen gegeven is goed met het fenomeen macht om te gaan. Soms omdat de confrontatie met datgene wat de tegenstander met burgers of gevangenen heeft gedaan tot redeloze escalatie kan leiden. Verklaarbaar, maar niet – nooit – goed te praten. Gelukkig staat tegenover het excessief gebruik van geweld een door het overgrote gedeelte van de krijgsmacht gebruik van geweld volgens de oorlogswetten, de conventies van Genève. Sterker nog, velen brachten humanitaire steun en hulp.

Nogmaals, een grote meerderheid vrijwillig dienenden en dienstplichtigen stelde zich – ook in de strijd – menselijk op. Het lijkt mij redelijk in dit verband het volgende op te merken.

Ik constateer dat de landelijke organisaties van Indonesië en Nederland van de World Veteran Federation uitstekende relaties hebben. Overigens werd Indonesië al snel na de soevereiniteitsoverdracht op uitnodiging van Nederland verzocht deel te nemen aan de World Veteran Federation. E.e.a. kreeg al in 1952/1953 zijn beslag. Er was reeds in

1969 en 1970 een directe relatie tussen de Nederlandse Bond voor Militaire oorlogsslachtoffers en het Legioen Veteranen Republiek Indonesië. En ik constateer tot slot dat grote groepen Nederlandse Veteranen jaarlijks naar het land gaan waar zij tijdens hun dienstdienst van zijn gaan houden. Alleen daarom al zou de beschrijving van wat in 1945-1949 gebeurd is in een bredere context dienen te worden gezien.

Maar ook en misschien wel voornamelijk omdat alles wat daar gebeurde deel uitmaakte van een – langdurig – dekolonisatieproces. Er zijn tenminste drie geleidingen in dat dekolonisatieproces te onderscheiden. De toenmalige regering, de strijdkrachten en het Nederlandse volk. De beslissing militairen naar de voormalige kolonie te sturen geschiedde met grote parlementaire meerderheid. NIPO-enquêtes uit die tijd wijzen uit dat ook het maatschappelijk draagvlak groot was. Verminderingen van dat draagvlak traden op bij de uitzending van de eerste dienstplichtigen, maar de geleiden van het Nederlandse volk sloten weer na de beslissingen de politionele acties te voeren. Alsdan ontstond grote steun voor het Indië-beleid. Dat politieke beleid bleek onhaalbaar te zijn. Maar de onhaalbaarheid van het beleid kan niet inhouden dat daarmee het respect voor de toenmalige strijdkrachten moet verminderen.

Daarom, ik herhaal het, moeten studies over 1945-1949 in de context van een groter proces worden gedaan.

Er bestaat in een democratische samenleving zoals Nederland een soort grote, niet uitgeschreven, afspraak. Wij – het Nederlandse volk – hebben een krijgsmacht die ervoor is de belangen van de staat te verdedigen. Wij kiezen een regering om voor die belangenbehartiging te zorgen. Dat impliceert twee dingen. De krijgsmacht moet dan kunnen rekenen op steun en respect van de samenleving en niet te worden beschouwd als "de idioten van de geschiedenis" bij onhaalbare strategische doeleinden.

Anderzijds mag de samenleving van de Krijgsmacht verwachten dat de ter beschikking gestelde middelen optimaal worden gebruikt met terzijdestelling van al datgene wat in strijd is met allerwege aanvaarde normen en zeden en zeker met bepalingen van het oorlogsrecht.

Die afspraak lijkt mij logisch en helder en die afspraak zou moeten inhouden dat het veteranenvraagstuk niet geïsoleerd is.

In dat verband constateer ik met vreugde dat er sinds 1989 een organisatie voor Veteranen, te weten het Veteranen-Platform, is ontstaan. Dat platform is uitgegroeid tot 30 veteranen-organisaties en dat houdt in dat er 150.000 georganiseerde veteranen zijn en dat het Platform door de regering als dé spreekbuis voor veteranen is aangemerkt. Er is sinds november 1991 ook een Stichting Dienstverlening Veteranen,

die twee doeleinden nastreeft. Allereerst zorg, liever gezegd nazorg voor veteranen. Ten tweede de gerechtvaardigde maatschappelijke erkenning.

Nu de krijgsmacht in al haar geledingen heden ten dage en in de komende jaren op vrijwel alle tonelen van conflictmanagement en humanitaire steun wordt ingezet, spelen voor die krijgsmacht immense vraagstukken van zorg en nazorg voor het personeel.

Kortom, er zal een nieuwe generatie veteranen gaan ontstaan.

In dit verband merk ik op dat we in Nederland één Nationaal Monument en een aantal categorale monumenten hebben en dat er straks, met de komst van nieuwe veteranen, wel eens meer categorale monumenten zouden kunnen komen. Wat zou het goed zijn als er – mede in het licht van erkenning en waardering – in Nederland een graf van de onbeken-

de soldaat zou komen.

Een van de dingen die de gevallen van vandaag ons te zeggen hebben is de zorg, materieel en immaterieel, alsmede de erkenning en de waardering van alle, ook de toekomstige, veteranen goed ter hand te nemen.

Het gaat er om het veteranenvraagstuk uit het isolement te halen en op een natuurlijke wijze deel uit te laten maken van de samenleving.

Een gezonde veteranencultuur. Het is aan de huidige politici en militaire leiders om daar inhoud aan te geven. Zodoende geven we ook op een waardige wijze aandacht aan onze gevallen. Zij zijn vandaag het belangrijkste.

Zij werden geroepen, zij gingen, zij deden datgene wat van hen werd verlangd, zij mochten niet terugkeren. Wij hebben ten opzichte van hen de levenslange verplichting het door hun gebrachte hoogste offer in ere te houden.

Nationaal Indië-monument 1945-1962

Wees welkom, generaal

Poëtisch-proza geschreven door de Roermondse journalist Pierre Huyskens en door hem zelf voorgedragen tijdens de nationale dodenherdenking op 7 september '94 bij het nationaal Indië-monument '45-'62 te Roermond.

Tijdens deze plechtigheid werd een borstbeeld van generaal S.H. Spoor onthuld.

Wees welkom, generaal

Wees welkom generaal
hier in dit park van de duizenden namen,
hier bij deze zuilenwacht,
bij al uw mannen die met u omkwamen
en daarmee, zoals u het noemde,
voor Orde en Vrede,
het hoogst denkbare offer hebben gebracht.

Wees welkom generaal
bij uw divisie van de Zevende September,
bij deze samenkomst die zo massaal
alweer, op dit Roermondse veld van eer,
verzameld staat: een machtig legioen
– een sterke task force to remember –
van veteranen die u nog in levande lijve
hebben gekend, u nooit vergeten konden

omdat zij met u, als legercommandant,
en ten behoeve van een koninkrijk in noodtoestand
voor een schier onmogelijke opdracht stonden.

Ja, zij herinneren zich nog, generaal,
hoe u hun angsten, pijn en zorgen deelde,
hoe u hun pleitbezorger bent geweest
in weifelend en aarzelend Den Haag
en dat u nooit verbeelde
hoe het karwei van Orde en Vrede
moest worden geklaard.

Dat credo, uw geloof in hoe dat moest,
ligt in uw dagorder 21 juli 1947,
begin van de eerste polititionele actie,
expressis verbis, in klare taal bewaard.
Wij gaan de strijd niet aan, schrijft u,
met het vredelievend volk van Indonesië,

wij keren ons alleen tegen de kwaden,
die het herstel van vrede en veiligheid
en van de wederopbouw schaden,
en die de afspraken van Linggadjati
met schendingen, terreur en guerilla
saboteren,
en daarmee hun eigen republiek en
haar gegeven woord ontaren.

Gij mannen, schrijft u, gij zult u
als beschermers en bevrijders presenteren,
en laat het Rood-Wit-Blauw
uw waardigheid, uw reinheid en uw eerlijkheid
symboliseren.

En zorgt ervoor dat al hetgeen u doet,
zonder vrees mag worden gezien
in Indonesië, in Nederland,
in heel de wereld bovendien,
die toekijkt en die u nu kunt tonen
dat beheersing,
ook in noodzakelijk geweld
het essentiële, spirituele
deel van uw wapenrusting is.

Dat hebt u toen, generaal,
aan uw mannen durven en mogen vragen:
moed, kracht en wijsheid
met daarbij uw innige bede
dat God hen behoeden zou in de komende dagen.

Is dat de taal van een legercommandant
die oorlog wilde tot elke prijs?

Zoals een krant
dat onlangs schreef,
met nul komma nul historisch besef?
Is dit niet veeleer de taal
van hoogstaand leiderschap
van een man, meer dan een generaal?

Van staatmanschap
dat zich verantwoordelijk acht
en desnoods vecht
voor veilige toekomst
van een groot volk als dat van Indonesië
en voor zijn zelfbeschikkingsrecht
in pais en vree?

Wees welkom generaal
ach ja, u was er al
met naam en initiaal
gegraveerd tussen al die namen hier
met al hun initialen.
Maar de uwe is er, met 'Spoor punt S.'
niet zomaar uit te halen.
Uw naam springt er niet uit –
uit de eerste zuil met de S-en, rechts.
Uw naam wil daar niet meer zijn
dan de andere namen, slechts
een soldatennaam tussen soldaten-namen
en zonder rang
want die is nu voor God van geen belang.
Vereeuwigd is uw naam
tussen 'Spoor punt G' uit Haarlemmermeer
van 2-13 R.I., een van de o.v.w.'ers
op wie u toen met smart hebt gewacht
en die al in '48 nabij Semarang

zijn hoogste offer heeft gebracht.
En tussen 'Spreeuw punt A'
geboren Surinamer die bij Tjimahi viel
en die om uwentwil
in dienst was van uw bloedeigen KNIL.

Soldaat tussen soldaten, generaal
zo wilde u ook uw graf, op Menteng Pulu ginds.
Een van die eendere kruisen, allemaal
die namen staan voor den vaderland getrouwe
en trouw tot in de dood, uw kostbaar ideaal.

Maar nu, vandaag:
wie zal er tegen zijn dat u
in brons verbeeld hier tastbaar staat
en breedgeschouderd, met uw forse neus
dat uiterlijk van kracht en moed,
dat onder de soepole wat nonchalante pet
d'intelligence, het brein
vermoeden doet
waaraan zoveel beleid ontsprong
dat onbesuisdheid en paniek
en opstandigheid met kracht bedwong?

Wie zal er tegen zijn,
dat u gebronsd de wacht betreft
bij al die namen hier, alsof u zeggen wilt:
'Gedenk mijn mannen met verdienst respect
en schendt niet langer de gedachtenis
van d'offermoed die hier vereeuwigd is.'

Van hier kijkt u uw veteranen aan
zoals ze weer van heinde en ver gekomen
massaal hier staan
met ieder zijn herinnering
aan hoe het hem destijds onder u verging;
met ieder ook zijn eigen verhaal
over uw genegenheid voor Jan Soldaat.
Jaseker, generaal.

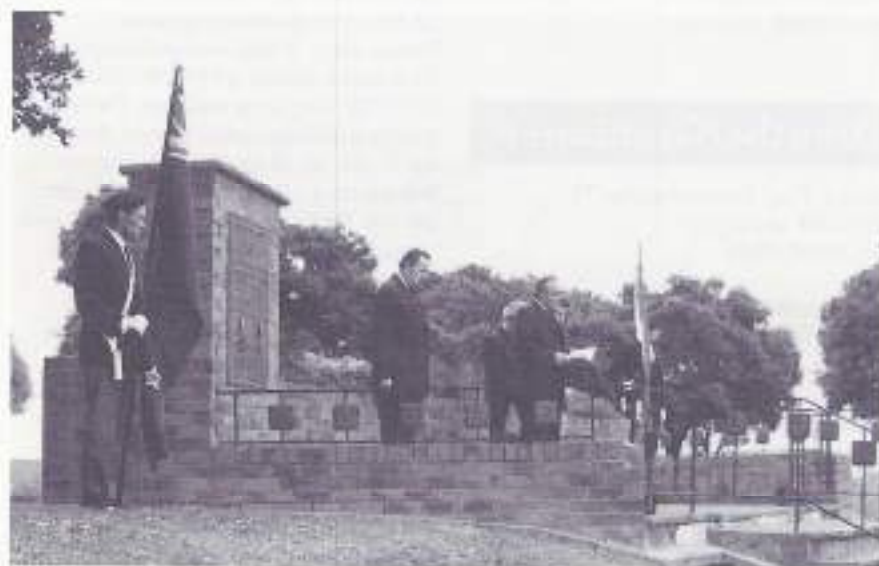
Ze zien u nog steeds op de kade staan,
hun legercommandant,
die saluerend, eenzaam achterbleef
en het schip nakeek dat hen,
gedemobiliseerd
terugbracht naar het moederland.

Wees welkom generaal
ook als man van cultuur
als schrijver, filosoof en musicus
voor wij in dit zeldzaam uur
een gobelin van zingende stemmen
spannen tussen de zuilen en de bomen
van dit zo mooie stuk natuur.

Wees welkom kunstenaar, fijbesnaard,
niet slechts een groot adept van de KMK
maar ook telg uit een musisch geslacht
afgestudeerd aan conservatoria.
De enige generaal ter wereld
met een diploma viool
die hij liever hanteerde
dat het machine-pistool.

Wees welkom, generaal.

Het Nederlands Veteranen Legioen in Nieuw-Zeeland

Onze Sobat Allan Vandergoot, lid van de VOMI, wonende in Nieuw-Zeeland, secretaris van "The Netherlands Veterans Legion", doet de mededeling dat genoemde vereniging in febr. 1994 haar 40-jarig bestaan heeft gevierd met een grote reünie. Door donaties van verschillende firma's en een kleine bijdrage van de leden was het mogelijk om een dergelijke grote reünie te kunnen organiseren.

De leden van deze club zijn meestal 40 jaar of langer in Nieuw-Zeeland woonachtig. Velen van hen zijn geëmigreerd rechtstreeks vanuit Indonesië na hun dienstitijd of na de tijd, die ze in het verzet hebben meegemaakt in W.O. II. Daar de leden wordt deelgenomen aan de Anzac Parade, op 4 mei aan de Dodenherdenking bij het monument (zie foto) in Auckland, waarbij dan de Hollandse gemeenschap aanwezig is. Tevens is aanwezig de Ambassadeur van Wellington, om een krans te leggen.

Het monument is onthuld op 4 mei 1963 door de voorzitter van de New Zealand Returned Services Association van Nieuw-Zeeland. Dezelfde dag is het monument overgedragen aan de stad Auckland. Het monument is geheel door de eigen leden in hun vrije tijd gebouwd. Het oudste lid is de voormalige KNIL Kapitein Hentje Speerstra (90 jaar) en hij heeft tijdens de reünie de krans bij het monument mogen leggen. Een gebeurtenis, waar hij bijzonder trots op is.

Het bestuur van het Legioen doet veel aan ziekenbezoek, geeft hulp bij begravenis als dragers of het vormen van een erehaag bij de kerk of het graf.

Allan Vandergoot

EEN PIJNLIJKE FOUT IN EEN GOED BEDOELD BOEK

In het in 1993 bij de SDU Uitgeverij, Koningsinnegracht te Den Haag uitgegeven boekwerk "VERZET IN NEDERLANDS-INDIË TEGEN DE JAPANESE BEZETTING 1942-1945" door B.R. Immerzeel en F. van Esch, redacteurs, is een zeer pijnlijke onnauwkeurigheid geslopen.

Op pagina 199 staat onder meer een foto met het onderschrift "1e luitenant H. van Zanten". Bedoeld is de KNIL-officier van die naam, die in 1943 door de Japanse bezetter werd geëxecuteerd wegens bedreven verzetshandelingen. Deze foto blijkt echter van iemand anders te zijn. Enige mensen die van Zanten gekend hebben reageerden geschokt. De uitgever heeft vervolgens een erratum met de echte foto laten drukken, dat in de resterende oplage van het boek werd ingestoken.

Nevenstaand dan ook de foto voor diegenen die het boek al hadden gekocht voordat de onjuistheid was bemerkt. Wil men alsnog een erratum

hebben dan kan men schrijven naar bovenvermelde uitgeverij (POSTBUS 30446, 2500 GK DEN HAAG) OF BELLEN 070-3429700. "Madjoe" maart 1994.

1e luitenant van Zanten (1941)

Verenigingsnieuws

Canada

Secr.: Leacreststreet
Bramalea, Ontario
L6S 3K6 Canada.
Tel. (905)457-8782.

Het ledenaantal van VOMI Canada is gestegen tot 150 leden. Hiervan wonen maar liefst 11 leden in Britisch Columbia, gelegen aan de westkust van Canada aan de Pacific Oceaan. In de toekomst hopen ze daar misschien hun eigen "VOMI" (B.C.) Canada afdeling op te zetten.

Britisch Columbia is ongeveer 2000 mile (3200 km) van Toronto en onze "Sobats" daar komen niet te vaak op onze vergadering hier maar door "SOBAT" en ons eigen nieuwsblad "SURAT KABAR" houden we heel goed contact.

Ons zomerprogramma is geëindigd met de fijne "zomer-picknick" in Rockwood (Ont.) en de "Board of Directors" (Bestuur) is reeds begonnen met het organiseren van onze tweede "Algemene Ledenvergadering" voor november 1994. Een "Survey" (enquête) onder alle leden is reeds verzonden om uit te vinden wat de leden willen in 1995 en zodoende hopen wij 1995 tot een nog beter jaar te maken.

Het lijkt er op dat deze ledenvergadering in twee gedeelten zal moeten worden gehouden, één ten westen van Toronto en één ten oosten van Toronto, om het reizen beperkt te houden tot ongeveer 100-200 km.

Bij onze afdeling was, via Soc. Zorg "VOMI NEDERLAND", een verzoek binnengekomen om Sobat H. v.d. Linden uit Willemstad, die in 1945 als tolk dienst had gedaan bij "Manitoba Dragoons" van de Royal Canadian Army, te helpen aan een "cap-badge" (Baretspeld).

Met de hulp van de "Royal Canadian Legion" Manitoba en Northern Ontario Command in Winnipeg en het "Manitoba Dragoons Museum" is het ons gelukt om mr. v.d. Linden een "MANITOBA DRAGOONS" badge toe te sturen via Soc. Zorg.

Onze rubriek "Opsporing verzocht", op verzoek van de Reünie-comm. van de Tandheelkundige Dienst, heeft

weer succes gehad en Mr. A.N.L. Stekelenburg, nu tandarts in Vancouver (B.C.) gevonden.

Donald Walinga,
Secr. VOMI Canada

Drenthe/Groningen

Secr. J. Plat, Sassenbergen 71
9531 GW te Borger.
tel. 05998-35666.

De Nationale Dodenherdenking op 7 sept. j.l. te Roermond ligt weer achter ons. Allen die geweest zijn zullen het weer als zeer indrukwekkend hebben ervaren. Zij die nog nooit geweest zijn, moeten daar toch een keer geweest zijn.

Op dit moment staan we aan de vooravond van onze traditionele "VETERANENDAG" in het "Drouwenszand" te Drouwen. Heel anders dan we het ons voorgesteld hebben. In de ontvangen persoonlijke brief hebben wij u tekst en uitleg gegeven over het hoe en waarom. Onnodig om in "Sobat" daar nog eens weer op in te gaan.

Wel hoopt het bestuur een goed alternatief te hebben gevonden. Vrijdag 21 okt. a.s. daarom met zijn allen op naar het "Drouwenszand". We maken er daar met zijn allen ook een mooie dag van. De entourage hebben we in elk geval mee.

DE VETERANENPAS. Er komen steeds meer faciliteiten, verbonden aan deze pas, op ons af. Het is dus zaak om in het bezit er van te zijn. De meeste van onze leden hebben indertijd gelukkig de veteranenpas aangevraagd en hebben deze dan ook in bezit. Toch zijn er nog sobats onder ons die nog steeds de pas niet hebben aangevraagd. Waarom niet? U heeft er recht op en hij geeft toch ook een stukje erkenning. Voor hen die nog steeds zonder de veteranenpas rond lopen, het verzoek om toch maar aan te vragen. Wist u dat het vrij vervoer naar Roermond eigenlijk alleen maar in eerste instantie voor bezitters van de Veteranenpas is bedoeld geweest? Vraag het secretariaat of uw afd. secr. naar een aanvraagformulier.

In het zuiden van Drenthe staan de eerste winterbijeenkomsten al weer op stapel.

De afdeling Hoogeveen bijt de spits af. Donderdag 10 nov. a.s., aanvang 13.45 uur in de Mauritsshal te Hoogeveen. Altijd veel gezelligheid. Ook leden elders uit DRENTHE/GRONINGEN van harte welkom. De volgende bijeenkomsten komen daarna op 12 jan. en 13 april '95. De moeite waard voor uw kalender of agenda. De afd. Meppel komt maandag 14 nov. 's middags 14.00 uur bijeen in hotel Waanders te Staphorst. Dhr. A. Compagner zal deze middag dia's vertonen van een gemaakte wereldreis. Ook ons oude Indië komt aan bod. Ook deze middag is iedereen uit DRENTHE/GRONINGEN welkom. Om met een bekend gezegde te spreken: "Vlieg er maar eens uit". Ook om te noteren. Woensdag 22 febr. '95 om 14.00 uur weer bij Waanders in Staphorst.

Dhr. v.d. Waal uit Emst komt met een diaprojectie over een gemaakte reis naar China/Nepal. De afd. Assen zoekt nog naarstig naar een bestuurslid. Het werk wil zo niet vloten en ook daar wil men toch graag van start met bijeenkomsten voor het winterseizoen. Hopelijk kunnen wij u in het volgende nummer ook daar uitnodigen.

De afd. Emmen wil in nov. ook weer van start. De juiste datum is echter nog niet gevonden. Op de Veteranendag hopen wij deze te kunnen melden.

Neem elkaar mee. Als u de gezondheid nog heeft dan kan het nu nog. Het kan allemaal zo gauw anders zijn. Gelukkig hebben we deze keer binnen onze vereniging geen overlijdensberichten door te geven.

Wel mogen wij u nog melden dat onze voorzitter, dhr. Gerrit van Dalzen, op vrijdag 28 juli j.l. zijn 40-jarig huwelijksfeest heeft mogen vieren. We zijn blij met hem en met Nel, zijn vrouw, en wensen hen namens ons allemaal nog vele goede jaren toe onder Gods zegen.

Namens u en het bestuur van VOMI DRENTHE/GRONINGEN hebben we die dag een bloemenattentie laten bezorgen in Staphorst.

Tot slot, suggesties en tips voor een gezellig Vomi winterseizoen zijn altijd welkom op het secretariaat.

J. Plat

VOMI afd. Assen.

Hierbij willen wij alle leden, die onze middagen in Deurze willen bezoeken, reeds attenderen op onze bedoelingen voor het komende seizoen. Onze 1e middag willen wij houden zo omstreeks half november, de 2e (nieuwjaars-bijeenkomst) ca. half januari 1995 en de 3e einde maart. Alle middagen worden gehouden bij de Aanleg te Deurze. Wat we gaan doen, hoort u nog van ons, verlotingen en bingo zullen wij in elk geval wel houden, maar over de verdere invulling zijn wij ons nog aan het beraden. Dan zijn wij ook weer van plan om eind mei/begin juni een bustocht te gaan organiseren. De vorige keren waren de deelnemers zeer enthousiast, dus wij willen er mee doorgaan. Waarheen dit seizoen, we weten het nog niet, maar we zijn aan het "brainstormen" en u hoort tijdig van ons. Heeft u zelf een suggestie, laat het ons weten, wij staan er voor open.

B. Habich

Flevoland

Secr. F. Frantzen, Oevergriend 13
1356 EA Almere.
Tel. 036-5318972.

Door het gemanipuleer met data voor de bijeenkomsten in onze tangsi "KOLKZICHT" is er een foutje in de vermelding geslopen, kan gebeuren, ja toch? Wilt u het even noteren: werd vermeld 05-11-'94, moet echter zijn 12-11-'94, terrimah kassi banjak! Wat de informatie over ons "EIND-OFFENSIEF" 1994 betreft, graag het volgende: zoals reeds eerder op de laatste bijeenkomst werd medegedeeld, waren de data dat wij dit jaar in december van onze "tangsi" gebruik konden maken voor ons erg ongelukkig. Het voorstel om te trachten daar voor in de plaats begin januari '95 een bijeenkomst te houden is gerealiseerd! Op 7 januari 1995 houden wij ons eerste "BEGINOFFENSIEF" (nieuwjaarsreceptie), het is tevens het begin van ons eerste lustrumjaar.

Eind 1990 werden de eerste schreden op het VOMI "FLEVOLAND" pad gezet, met het resultaat dat wij (bij het schrijven van dit epistel) het ledental van 170 gepasseerd zijn! Niet sléééééécht dat aantal voor zo'n dun bevolkte provincie maar er zitten nog heel wat Sobats verscholen in de polder en wij hebben nog heel wat ruimte voor meer Sobats.

Dat zelfde bestuur is reeds druk doende voor het "BEGINOFFENSIEF", wij denken o.a. aan een uitgebreide rijsttafel, een muzikaal entertainer, een superbingo etc. etc. Het moet als vanouds een FEEST worden, dat zijn we als VOMI "FLEVOLAND" verplicht! Er rust nog een heel speciale verrassingspijl ten aanzien van het lustrum, op de bestuursboog. Er hangt echter wel een financieel plaatje aan. Wij hopen dat zonder meer te realiseren en houden u uiteraard op de hoogte van het één en ander. De bijeenkomst op 27-3-'94 was er een met hindernissen, het leek de "stormbaan" wel, maar ja, wat wil je. Dat is het risico van een "live" programma. Na het gebruikelijke welkom, tn het bijzonder voor een paar donateurs en Mevr. Verkerk van de "Rossini's", waren daar eerst wat mededelingen. Aansluitend deed de voorzitter een beroep op de leden voor de "LIEF EN LEED" pot, het is te gek voor woorden dat Sobats zouden moeten afhaken omdat zij financieel niet draagkrachtig genoeg zijn (alleen AOW) de VOMI-bijdrage op te brengen, in Indië lieten we onze Sobats ook niet in het voorterrein achter! Er werd zéér positief gereageerd en dat is persé geen liefdadigheid, houden zo SOBATS!!!!.

Mevr. Verkerk maakte in de jaren '46-'47 deel uit van de artistengroep "De Rossini's", welke voor de diverse onderdelen in Indië, vooral op Java, optraden. Haar logboek met vele verslagen en foto's vond veel aftrek. Hierna werd het hoog tijd voor de eerste bingoronde, had je mooi gedroomd (1e hindernis). Met geen mogelijkheid kwam dat verd.... balletje uit het korfje, tot grote hilariteit van een ieder. Na veel gemier balletje los, onder de lijm, heeft één of ander "Geinponum" geflikt, hij of zij zal nog de hik krijgen. De een na de andere hal plakte vast en zit je daar met je droge snuitwerk. Edoch, daar was "KOLKZICHT" weer als de reddende engel met een andere bingomolen. En gedraaid dat ie heeft, de penningmeester was tevre-

den en dat werd hoog tijd. Door al het oponthoud was het inmiddels hoog tijd voor de lunch, die als gewoonlijk uitstekend smaakt. Ondertussen was de broer van onze BAR NIMF Riet, ook een oud Indiëganger uit Venlo, gearriveerd. Heeft o.a. bij 7 RS gediend en bleek een dienstmaat van Jan Frijters te zijn, dat was een weerzien na bijna 50 jaar. Ze hebben dan ook best zitten ommongen.

Nadat alle heerlijkheden, al dan niet met enig spiritueel vocht genuttigd waren, werd het tijd voor de videofilm van Herman Lichtenberg over zijn tocht door Sumatra.

Licht uit, video aan ... maar wat er kwam, geen beeld (2e hindernis). Alle "technische" hens aan dek, maar wat er ook geprobeerd werd, geen beeld, doch hoogstens wat schor geluid op de achtergrond, allemaal een spooje voor de schrik en het droge zenuwen gevoel in de keel en ... over op de tweede bingo welke met de bekende élan en de nodige hilariteit genomen werd. Zo kwamen we met z'n allen toch weer aan het einde van deze "stormbaan" en mogen we terugzien op een gezellige bijeenkomst. SLAMAT DJALAN!!!!!!

Frits Frantzen

Limburg

Secr. L.C. Zeguers, Ailbertuslaan 78
6461 TC Kerkrade.
Tel. 045-454013.

Herdenkingsplechtigheid

Het bestuur van VOMI Limburg werd door de COMMISSIE HERDENKING BURGER-OORLOGSSLACHTOFFERS 1945-1962 (een samenwerking tussen de vereniging "Kinderen uit de Japanse bezetting en de Bersiap 1941-1949" en de Indische Pensioenbond) uitgenodigd deel te nemen aan de herdenkingsplechtigheid voor deze burger-oorlogsslachtoffers, welke gehouden werd op zaterdag 20 augustus j.l. bij het burgermonument in het stadspark "Hattem" in Roermond. Het spreekt vanzelf dat aan deze uitnodiging gehoor gegeven werd en VOMI Limburg dus met een delegatie aldaar acte de présence gegeven heeft.

Samen met enkele honderden andere aanwezigen was onze afvaardiging getuige van een stijlvolle herdenking.

waarbij de sprekers, waaronder de burgemeester van Roermond, drs H. Kaiser en mevrouw Mary van Delden (schrijfster van het boek "Bersiap in Bandoeng") afgewisseld werden door de zang van het Moluks koor "Booi Aboru Karia Hualoy" uit Sittard/Geleen en de muzikale klan- ken van de Koninklijke Fanfare "Concordia" uit Ulestraten.

Uitnodigingen

Behalve voor het bovenstaande, ont- ving VOMI Limburg nog twee andere eervolle uitnodigingen. Op het moment dat deze copij voor de SOBAT ingezonden moest worden, lag het gevolg geven aan deze uitno- digingen nog in het verschiet. Van The National Commander of Amvets kreeg VOMI Limburg de uit- nodiging om op woensdag 14 septem- ber aanwezig te zijn bij de inwijding van een carillon ter ere van en als blijvende herinnering aan de tijdens W.O. II gesneuvelde Amerikaanse mi- litairen die op het Amerikaanse mili- taire kerkhof in Margraten begraven liggen. De tweede uitnodiging kwam van de Commissaris der Koningin in de prov. Limburg, Mr. B.J.M. Baron van Voorst tot Voorst. Middels een schrij- ven werd VOMI Limburg uitgenodigd met een afvaardiging aanwezig te zijn bij de herdenking van de bevrij- ding (nu 50 jaren geleden) van de eer- ste provinciale hoofdstad in ons land, eveneens op 14 september, maar wel op een later tijdstip. Deze herdenking wordt nog vooraf- gegaan door een academische zit- ting. In een volgende SOBAT hopen wij u verslag te kunnen doen van bel- de plechtigheden.

Bijeenkomsten

Het toeval wil dat deze SOBAT, als al- les goed gaat, en waarom zou men daar niet van kunnen uitgaan, daags voor een onzer bijeenkomsten bij de leden in de bus valt. Zwartkijkers zullen misschien wel zeggen - wel een beetje laat -, maar vergeten dan dat de leden reeds eer- der van die datum en die activiteit op de hoogte waren, althans op de hoog- te hadden kunnen zijn. Degenen, die reeds langer lid zijn, hebben allen langer geleden persoonlijk bericht gehad (jaarplanning) en de later bij- gekomen leden hebben dit kunnen le- zen in eerder verschenen SOBAT's en in de dag- en weekbladen. Waarom eigenlijk (steeds weer) plaat-

sing in de SOBAT?

Wel, simpelweg als een geheugen- steuntje en daarenboven bestaat daardoor de kans dat mogelijke twij- felaars mogelijk geïnspireerd worden om ook aan deze activiteit(en) deel te nemen.

Contributiebetaling 1995

Verschillende leden hebben aan het bestuur de vraag voorgelegd hoe en wanneer de contributie over het jaar 1995 betaald dient te worden. Welnu, was het m.b.t. de contributie- betaling over 1994 niet zo soepel ver- lopen (dit i.v.m. enige probleempjes met het verkrijgen van acceptgiro- kaarten), voor het jaar 1995 is dit niet het geval en krijgt ieder lid in de maand december een acceptgiro thuis gestuurd, waarbij het bestuur er van uitgaat dat de leden dan ook z.s.m. het contributiebedrag zullen overmaken. Voor deze spoedige afhandeling is het bestuur de leden natuurlijk zeer dankbaar, daar dit het bestuur, mede in verband met overmaking naar de landelijke koepel, de nodige proble- men bespaart.

Activiteitenprogramma 1995

Het bestuur zal zijn uiterste best doen om het activiteitenprogramma 1995, tegelijk met de bovengenoemde ac- ceptgirokaart, de leden te laten toeko- men, zeker die activiteiten die op dat moment reeds gepland zijn.

L.C. Zeguers

Noord-Brabant Oost

Secr. J. van der Ham, De Kraan 60
5056 EC Berkel-Enschot.
Tel. 013-333899.

Bijeenkomst in Tilburg

Zoals wij in de Sobat nr. 36 al ver- meldden is het gedurende de zomer- maanden met de verenigings-activi- teiten zeer rustig geweest, maar uw bestuur heeft niet geheel stil gezeten en inmiddels is een globaal plan voor de herfst- en wintermaanden opge- maakt. Als eerste staat een bijeen- komst in Tilburg op het programma; hierbij volgt de agenda van deze mid- dag:
Datum: 18 oktober a.s. Lokatie: Partycentrum Riddershof, Leharstr. 10 te Tilburg. Tel. 013-551118.

Tijd: van 14.00 uur tot 17.00 uur.

Programma: wij zullen trachten een spreker uit te nodigen. Onderhandelingen daarover zijn nog gaande en er zal ook een video-film worden vertoond. Er zal aan de leden en niet-leden in Tilburg een persoon- lijke uitnodiging worden gestuurd, terwijl deze bijeenkomst ook op de kabelkrant en via Omroep Brabant aangekondigd zal worden. Het ligt verder in de bedeling om in de komende maanden bijeenkomsten te houden in UDEN-EINDHOVEN en DEN BOSCH, maar dit wordt even- eens tijdig kenbaar gemaakt.

Jaarvergadering 1994

Wat wij op de jaarvergadering in april van dit jaar nog niet konden me- dedelen, kunnen wij u nu wel melden: "Inmiddels is het aantal leden boven de 450 gestegen". Ons streven voor 1994 is echter om de 500 te halen en het bestuur rekt op uw medewer- king; ga eens praten met een u be- kende oud-Indiëganger, waarvan u weet dat hij nog geen lid is en maak hem lid!

Op genoemde jaarvergadering is ook de aangekondigde verhoging van het lidmaatschapsgeld zonder problemen aangenomen. De contributie voor 1995 zal dan ook f 30,00 bedragen; een extra bijdrage zal uw bestuur zeer op prijs stellen.

Excursie vliegbasis Eindhoven

In verband met reorganisatie op ge- noemde vliegbasis zal de geplande excursie geen doorgang vinden! Wij zullen trachten hiervoor een alter- natief te vinden en als wij daarin sla- gen zult u in de Sobat daarover kun- nen vernemen.

J. van der Ham

Noord-Brabant West

2e SECR. Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel
Cameedijk 1, 4706 EG Roosendaal.
Tel. 01650-60546.

Contributie 1994

Dit jaar hebben we maar aan enkele leden een herinneringsverzoek tot betaling hoeven te sturen. Geweldig! Hopelijk zijn er dat het volgende nog

minder. Alle leden hebben keurig betaald, waarvoor onze dank.

Bijeenkomst in Bergen op Zoom

Op 30 augustus waren we bijeen in het restaurant "De Raayberg". De bijeenkomst werd door ruim 90 mensen bezocht, waarvan 10 niet-leden.

Van deze laatste zijn er 5 adspirantlid geworden, wat ons zeer veel plezier doet.

De filmdienst van de Vomi vertoonde twee films over het Indonesië van nu (Java en Sumatra) en daarna de films van de begrafenis van Generaal Spoor en de 2e politionele actie.

Het was een gezellige middag, die besloten werd met een loterij.

Dank aan P. Bosselaar en J. van Dorst, die ons altijd hierbij helpen. Het was een zeer geslaagde bijeenkomst.

Nationale dodenherdenking Roermond

Met duizenden waren ze weer gekomen, overal vandaan, om hun omgekomen strijdmakkers te herdenken. Als altijd weer een indrukwekkende plechtigheid. Ook al gooide de regen roet in het eten, het kon hun goede humeur niet bederven. Ze ontmoetten elkaar weer en waren daar zichtbaar blij om.

Onze treinreis vanuit West-Brabant verliep vlot, al hebben we wel het grootste gedeelte moeten staan. Na het Signaal Taptoe en de 1 minuut stilte kwamen de vliegtuigen, net als verleden jaar, over in de missing-man-formatie. De muziek door de marinierskapel werd zeer gewaardeerd, evenals de declamatie van de heer P. Huyskens.

De onthulling van het borstbeeld van Generaal S.H. Spoor was gelukkig in het acht uur journaal op de televisie te zien.

Voor en na de plechtigheid zag je overal om je heen dat bekenden enthousiast werden begroet. Hopelijk zijn ze er volgend jaar weer bij. Ik weet nog dat we vorig jaar met ongeveer 130 personen uit West-Brabant aanwezig waren. Naar mijn gevoel waren er dit jaar zelfs meer. Steeds meer mensen vinden dat ze op 7 september naar Roermond moeten en dat is een goed teken van solidariteit. Houwen zo!

Mevr. M.C.A. Looyen-van Reusel

Noord-Holland

Secr. L. van Maris, Kerkstr. 46
2153 BK Nieuw-Vennep.
Tel. 02526-72933.

Daar de laatste bestuursvergadering op 24 juni 1994 heeft plaats gehad is er intussen een beslissing genomen voor een nieuw bestuur.

Doordat de bestuursleden, Roel Posdijk en Rein Scholten, hun functie hebben neergelegd, zijn er intussen plannen bekend over het houden van bijeenkomsten in de komende maanden. U kunt er op rekenen dat u tijdig een persoonlijke uitnodiging zult ontvangen, als wij in uw regio een bijeenkomst organiseren.

Leo van Maris.

Overijssel

Secr. L. Jaspers-Fayer, Almloseweg 80
7871 RG Vriezenveen.

Wijziging telefoonnummers

Het telefoonnummer van het secretariaat van VOMI-Overijssel is nu: 0546-561248 t.n.v. secr. L. Jaspersfayer.

Het telefoonnummer van de Soc. Comm. van VOMI-Overijssel is nu: 0546-819436 t.n.v. J. Timmer.

Bijeenkomsten

Onze eerste bijeenkomst starten we op 29 sept. 1994 in Schalkhaar. Voor deze middag hebben we de heer B. Vuyk uit Bodegraven uitgenodigd die een reis van 6 maanden heeft gemaakt door de "Gordel van Smaragd". Op deze reis heeft hij een prachtige dia-serie gemaakt voorzien van commentaar en authentieke geluiden. Daar hij niet beschikt over eigen vervoer heeft een VOMI-lid uit Bodegraven zich beschikbaar gesteld om Vuyk en zijn omvangrijke apparatuur te vervoeren. Dit wordt vast weer een prachtige en gezellige middag, dus het bestuur rekent op uw komst.

Contributie

Bij de convocatie voor de bijeenkomst op 29 sept. 1994 was voor degenen die de contributie over 1994 nog niet voldaan hadden een acceptgiro bijgevoegd als herinnering. Mocht u de contributie wel betaald hebben neem

dan contact met mij op (tel. 05729-2872), want een fout is snel gemaakt. G.J. v.d. Sluis

Utrecht/'t Gooi

Secr. A.J.B. Martens, Chico Mendesstr.
67, 3573 AW Utrecht.
Tel. 030-716895.

7 september ligt al weer achter ons en volgens de berichtgeving zijn er zo'n 12000 mensen geweest. Ik moet eerlijk zijn dat ik ook deze keer niets van de ceremonie heb gezien, ondanks de schermen die verspreid stonden opgesteld. Op het moment dat de plechtigheid begon werden vele paraplu's opgestoken en het beeld was niet meer te zien. Maar genoeg daarover. Wij gaan weer toeleven naar 22 oktober a.s., want de commandant van de Kromhout-kazerne heeft weer toestemming gegeven voor het houden van een reünie in de korporalskantine. Dus makkers houdt deze datum vrij in uw agenda. Wij als bestuur willen er alles aan doen om er weer een gezellige zaterdagmiddag van te maken. Regelmatig word ik benaderd met de vraag: waarom altijd op een zaterdag?

Welnu, de Kromhoutkazerne is op de door de weekse dagen volledig bezet en de ruimtes die daar voor in aanmerking komen, zijn dan in gebruik. Het personeel van keuken en kantine zijn toch wel bereid hun zaterdagmiddag voor ons op te offeren. Heeft u nog suggesties voor deze middag, neem dan a.u.b. contact op met een van onze bestuursleden.

Via onze vereniging zijn er 162 spoorkaartjes aangevraagd voor Roermond en verzonden. Ons ledental groeit nog steeds, 342 tot op heden en ik weet zeker dat er nog velen zijn die niet van ons bestaan weten. Dus mannen zet hem op. Voor de bijeenkomst op 22 oktober krijgt u nog bericht van ons.

Aad Martens

De Veluwe

Secr. J.J.C. Stramrood, Binnenhof 36
6715 DP Epe.
Tel. 08380 38160.

Tijdens mijn vakantie in Canada heb

ik het plan opgevat om een lid van VOMI-Canada op te zoeken. Mijn keus viel op de secretaris van VOMI-Canada, de heer Donald Walinga. Na telefonische afspraak werd een middag vastgesteld.

Het was een fijne middag. Wij (m'n broer en ik) werden ontvangen door mevr. Walinga met thee en eigen gebakken koek en al gauw was het een intensief gesprek over de VOMI activiteiten zowel van Nederlandse als Canadese zijde.

VOMI-Canada is opgericht in aug. 1993 en heeft nu een ledenaantal van 130 sobats. Er zijn drie samenkomsten per jaar, waarvan een jaarvergadering, een picknickmiddag/avond en een filmavond.

De films worden beschikbaar gesteld door Aurora. Alvorens de video-films kunnen worden vertoond moeten ze eerst worden omgezet op het aldaar bruikbare videosysteem. Elke omzetting kost de penningmeester ongeveer 14 gulden. Dat er maar drie samenkomsten per jaar zijn ligt aan het feit dat de afstanden zo enorm groot zijn.

Sommige sobats moeten zo'n 700 km rijden om de bijeenkomsten bij te wonen. Toch, zegt dhr. Walinga, zijn er bij iedere samenkomst zo ongeveer 90 tot 100 sobats aanwezig. Dat is een voorbeeld waar wij wel eens over mogen nadenken! Op mijn vraag hoe de Canadese regering dacht over de in Canada wonende Indië-veteraan was het antwoord erg negatief. Belangrijk zijn hun eigen "Veterans". Begrijpelijk, hun oorlog was over in 1945 en wat er nog na kwam was niet hun zaak.

VOMI-Canada heeft buiten de "Sobat" nog een ongeveer 30 pagina's grote nieuwskrant (Surat-Kabar), die enkele malen per jaar uitkomt en waarin alle verslagen, mededelingen en werkzaamheden van het bestuur worden vermeld.

Aan het slot van ons bezoek was ons beider overtuiging dat het een goede ontmoeting was geweest en na wederzijds het beste voor onze VOMI te hebben gewenst namen we afscheid van de heer en mevr. Walinga.

H.W. v.d. Bospoort

De gedecoreerden en de Commandant 7 Dec. Div. (vlnr) C.F. Gernler, Gen. J.Th. Bruurmijn, J. Sillemann en B.C. Oudejans.

Zeeland

Secr. J. Kloet, Veldzichtweg 4
4456 RN Lewedorp.
Tel. 01196-12391.

Op 23 augustus j.l. werden drie leden onderscheiden met het Mobilisatie Oorlogskruis voor hun verdiensten tijdens de Tweede Wereldoorlog. De veteranen C.F. Gernler uit Goes, B.C. Oudejans uit Oude Tonge en J. Sillemann uit Breskens. De onderscheidingen werden uitgereikt door de Commandant v/d 7 Dec. Div., Generaal Bruurmijn. Het M.O.K. is bedoeld voor oud-strijders die tussen 1939 en 1946 in dienst zijn geweest en betrokken zijn geweest bij de strijd "Nederland Mei 1940" of lid zijn geweest van een oorlogsvrijwilligers brigade na 1944. De heren Gernler en Oudejans zijn beiden actief geweest bij de binnenlandse strijdkrachten en hebben ruim drie jaar als vrijwilliger gediend in Indië. De derde ex militair, J. Sillemann, heeft in de meidagen van 1940 in Nederland gevochten en is daarna tot de bevrijding door de bezetter te werkgesteld in Duitsland.

Indonesië reis

Voor de leden VOMI-Zeeland wordt een speciale reis georganiseerd naar Indonesië. Deze reis wordt samen gesteld door alle (?) deelnemers, zodat de oude stekkie's opgezocht kunnen worden en tevens vele bezienswaardigheden. Bij de samenstelling van

de reis zal een ieder begrip moeten opbrengen dat alle wensen niet vervuld kunnen worden. We zullen een keus moeten maken, daar de reis anders voor velen te lang duurt. De gedachte gaat uit van: "een dag op reis, een dag rust". Deze reis is eenmalig. U ontvangt binnenkort een circulaire hierover.

Reünie Marine-kazerne Vlasstegen 12 oktober

Hier is ruim voldoende belangstelling voor. Laten we hopen dat ook deze reünie net zo'n succes wordt als voorgaande jaar. Tijdens deze reünie worden er nog mededelingen gedaan over de a.s. activiteiten.
J. Kloet

Zuid-Holland Noord

Secr. J. Ausma, Lisztstr. 117,
2551 TC Den Haag.
Tel. 070-3976413.

Nu de vakantietijd weer achter de rug is, gaan we de donkere, maar veelal gezellige dagen tegemoet en beginnen we weer met het winterprogramma 1994-1995. Als u deze Sobat leest is onze eerste activiteit de boottocht over de Zuid-Hollandse plassen met afsluitend een Indische maaltijd, weer verleden tijd.

De komende regio-activiteiten worden gehouden in:

Regio 1 en 3; Wassenaar, Voorschoten, Zoeterwoude, Koudekerk a/d Rijn, Leiden, Katwijk, Noordwijk, Sassenheim, Hillegom en omstreken van genoemde plaatsen.

Op 8 februari '95, in gebouw "De Schell" te Noordwijkerhout.

Regio 5; Hoek van Holland, Loosduinen, Wateringen, De Lier, Naaldwijk, Manster en omstreken van genoemde plaatsen.

Op 15 november '94, in het gebouw "Fata Morgana", Choorstr. te Manster.

Regio 7; Zoetermeer, Benthuisen, Moerkapelle, Waddinxveen, Zevenhuizen en omstreken van genoemde plaatsen.

Op 18 oktober '94, in het gebouw "Centrum", Frans Halsstr. te Zoetermeer.

Het programma zal o.a. bestaan uit een film-, video- of diavoorstelling over Indonesië. De middag zal worden besloten met de gebruikelijke loterij.

Het programma zal zodanig worden samengesteld, dat er voldoende ruimte overblijft om met elkaar lekker te kunnen kletsen en zodoende de onderlinge contacten te verstevigen. Dat laatste is de wens van vele bezoekers van onze middagen.

Voor iedere middag is de zaal open om 13.30 uur en aanvang 14.00 uur.

Oudejaarsbijeenkomst

In plaats van een nieuwjaarsbijeenkomst sluiten wij het jaar 1994 af met een oudejaars- c.q. contactbijeenkomst op 13 december a.s. in de OO-Mess van de Alexanderkazerne, aan de van Alkemadelaan te Den Haag. Aanvang 14.00 uur, einde 16.30 uur. Er is voor die middag geen programma vastgesteld.

In verband met toegang tot de kazerne dient men zich voor deelname per omgaande per briefkaart aan te melden bij onze secretaris J. Ausma.

Zieken

Nogmaals doet het bestuur een beroep op u om aan de secretaris, onze Sociaal Commissaris of aan uw regio-vertegenwoordiger te melden als u weet dat een van onze Sobats ziek is. Het gebeurde nog te vaak dat wij dat niet weten en zodoende geen aandacht kunnen schenken aan een zieke Sobat. Ook als een van onze Sobats in de moeilijkheden zit, waar schuw dan onze Sociaal Commissaris, Bob Verhoef,

Beatrixlaan 10, 2751 XS
Moerkapelle, tel. 01793-1637.
W.G.L. Tope

Zuid-Holland Zuid

Secr. A.G. Geurink, Oranjelaan 35,
3311 DH Dordrecht.
Tel. 078-130180.

Uitreiking draaginsigne gewonden

In Sobat nr. 35 werd voor uitreiking van dit insigne aan Sobat L. Malawat uit Ridderkerk verwezen naar "een verslag elders in dat nummer" Gebleken is echter dat dit niet geplaatst is (door de redactie niet ontvangen) en met excuses aan Sobat Malawat.

Hierna volgt alsnog het verslag.

Op 31 mei j.l. ontving Sobat L.

Malawat het Draaginsigne Gewonden uit handen van de burgemeester van Ridderkerk, de heer Drs. J.B.

Waaizer. Sobat Malawat liep in 1950 een schotwond op tijdens gevechtshandelingen in Makassar op Celebes, een eiland in het voormalig Nederlands Indië. Malawat heeft van 12 mei 1947 tot 25 juli 1950 als militair bij het voormalig KNIL gediend en is daarna tijdelijk overgegaan naar de Koninklijke Landmacht. Op het insigne staat de spreuk "Vulneratum nec victus" hetgeen betekent "gewond maar niet overwonnen". Deze uitreiking vond plaats in de B & W kamer in het gemeentehuis van Ridderkerk in bijzijn van zijn echtgenote, bestuursleden van Zuid-Holland Zuid en belangstellenden. Op 18 juli j.l. reikte burgemeester D. Corporaal van Zwijndrecht het Draaginsigne Gewonden uit aan Sobat C. Euser, die

in de periode 1947 tot 1950 als militair in het voormalig Nederlands Indië diende. Uit die periode zijn gezondheidsklachten overgebleven. Zijn gehoor ging daarna steeds meer achteruit. Na zijn terugkeer heeft hij ruim 27 jaar in Zwijndrecht bij de afd.

Gemeente-werken gewerkt. Zijn vrouw vertelt uit die tijd: "Het was toen zo, dat je moest gaan. Er was niets vrijwilligs bij zoals de militair

in bijvoorbeeld Joegoslavië gaan helpen om de vrede te bewaren. Je ging ook uit plichtsgevoel en je moest proberen te overleven.

Naar mate mijn man ouder wordt, komen er steeds meer herinneringen uit die tijd naar boven. Zijn gezondheid is sinds die periode nooit meer zoals

voor die tijd geweest. Hij beschouwt het Draaginsigne als een vorm van waardering. Hij kwam als onderofficier terug naar Nederland. Die waardering, met alle kritiek van nu op de handelingen toen, komt echter wel 40 jaar later", aldus mevr. Euser.

Ook bij deze uitreiking waren bestuursleden van VOMI Z.d.-Holland Z.d. aanwezig en werd Sobat Euser door Vice-Voorzitter Harry Kuipers toegesproken.

Activiteiten 1994/1995

Het lag in de bedoeling om een deel van de agenda bekend te maken.

Helaas was het niet mogelijk om nu al data en plaatsen te noemen, waar de bijeenkomsten zullen worden gehouden. Enerzijds heeft dit te maken met de vakantieperiode, doch ook met het definitief vastleggen van de lokaties.

Ook het vroegtijdig inzenden van kopij voor het Sobatnummer van Oktober speelt hierbij een rol. Dit betekent echter niet dat Zuid-Holland Zuid van de voorgenomen bijeenkomsten verstoken blijft, ondanks het tijdelijk ontbreken van een definitieve agenda.

Verdeeld over de postcodecodes in onze regio ontvangt elk VOMI-lid Zuid-Holland Zuid vooraf een schriftelijke uitnodiging, waarin plaats en datum vermeld staan. In het decembernummer zal de agenda vermeld worden voor de nog komende bijeenkomsten.

Begin januari 1995 zal, evenals dit in voorgaande jaren het geval was, wederom een Nieuwjaarsreceptie worden gehouden. Dat zal zijn op dinsdagmiddag 10 januari in Rest.

"RUSTBURCHT" te Rotterdam.

Contributie 1995

Tijdens de jaarlijkse ledenvergadering van Zuid-Holland Zuid op 19 april j.l. werd door het bestuur een voorstel gedaan om m.l.v. 1 januari 1995 de huidige contributie van f 27,50 te verhogen naar f 30,00. Dit voorstel werd door de aanwezigen met algemene stemmen aanvaard.

Een acceptgiro voor het contributiejaar 1995 ontvangt u in de maand december.

Een acceptgiro voor het contributiejaar 1995 ontvangt u in de maand december.

Een acceptgiro voor het contributiejaar 1995 ontvangt u in de maand december.

Een acceptgiro voor het contributiejaar 1995 ontvangt u in de maand december.

Correspondentie voor Zuid-Holland Zuid

Verzocht wordt alle correspondentie te richten en te zenden aan: Secr. VOMI Zuid-Holland Zuid, de heer A.G. Geurink, Oranjelaan 35, 3311 DH te Dordrecht. Voor uw medewerking hartelijk dank.
H.C. Clasquin.

Plopper op herhaling.....

Als er op de T.V. allerlei programma's worden herhaald, wordt er al gauw gezegd: "Och, daar heb je weer zo'n herhaling om zendtijd te vullen!" Maar soms is er ook wel eens een herhaling die je nog niet hebt gezien, of zelfs nog wel eens wilt bekijken.

Deze gedachten gingen in mij om, toen ik laatst eens in oude Ploppers zat te grasduinen. In de Plopper van augustus 1985 stond een artikel "Soldaat over zee". Een artikel dat ik schreef naar aanleiding van allerlei gezeur over ons zogenaamde "oorlogsverleden".

Terwille van de vele nieuwkomers, maar ook vanwege de actualiteit, wordt dit artikel nog eens geplaatst met het verzoek, om het te laten lezen aan jong en oud in je omgeving, maar vooral aan degenen die menen ons nog steeds het koloniale verleden te mogen aanwrijven van onze natie, louter en alleen omdat we (althans de meesten van ons) als dienstplichtige naar Indië werden gestuurd!

Hier volgt het bewuste artikel:

Soldaat overzee

Op onze reünie werd een film vertoond die omstreeks 1949 is opgenomen in Indonesië. De film laat zien hoe wij daar leefden, woonden, zwoegden en zweetten. Bij de beelden werd commentaar geleverd door een medewerker van het filmjournaal van destijds. Het leek wel een propagandafilm. Dat commentaar klonk ons, na veertig jaar, vreemd in de oren. Misschien kunnen we er nu zelfs wel om lachen.

Toch was het een belevenis voor velen, om zichzelf en vrienden na zoveel jaren als piepjonge soldaatjes nog eens terug te zien. Helaas zijn er de laatste tijd stemmen opgegaan die met opgeheven vinger ons herinneren aan ons koloniale verleden. Daarbij wordt de "Soldaat overzee" niet bepaald fraai afgeschilderd. Er zouden door "onze jongens" talloze misdrijven zijn gepleegd, vermoord en geplunderd. Kortom, velen van ons worden door kennissen en zelfs familieleden na 40 jaar belaagd met vragen als: "Weet je dat je voor moordenaar wordt uitgemaakt op de televisie en in de dagbladen?" En wat nog erger is: "Heb jij daar ook zo de beest uitgehangen?"

Hoe komt zo iets op je af? Wat is je re-

actie? Wie neemt het voor jou op als huisvader, opa, broer of collega. Jij, die in 1946 werd opgeroepen om als militair voor "geruime tijd" dienst te gaan doen in de troepen ? Woedend worden, verdrietig of erger? Velen van ons lopen nog steeds rond met onaangename herinneringen en gevoelens ten opzichte van hen die ons naar Indië durfden sturen. Toch wast de politiek de handen in onschuld en Jan Soldaat kan na zoveel jaren nog een trap achterna krijgen! Moeten we nu in ons contactblad terug trappen? Ons verdedigen, zoals we toen ook deden als we door sluipschutters vanuit een hinderlaag werden aangevallen? Of zwijgen we? Moeten we onze schouders ophalen en het verder maar over ons heen laten gaan? NEEN, helemaal niet! Laten we nog eens proberen alles zo objectief mogelijk te beschrijven:

Jan, Piet en Klaas moesten na 5 jaar Duitse bezetting in militaire dienst. Ze hadden al het een en ander meegemaakt tijdens de oorlog. Ondergedoken, naar Duitsland gesleept, of in de arbeidsdienst gedwongen. Opeens werden ze zonder pardon klaargestoomd om dienst te doen in Indië. Op de boot geladen om na een lange ongemakkelijke reis aan wal te worden gezet in een volkomen onbekend land. KNIL-militairen

en kwartiermakers hadden allemaal in de Jappenkampen gezeten. Hun advies luidde: "Schiet voordat je zelf beschoten wordt!"

En verder "vertrouw geen enkele zwarte!"

En zo werd de gemoedelijke Hollandse jongen bewerkt omdat hij die gemoedelijkheid moest afleren. Omdat hij zich misschien wel eens zou kunnen verbreederen met de "inlanders". Immers, had een jongen uit Lutjebroek er belang bij dat Nederland weer als vanouds kon gaan profiteren van voormalige koloniën?

Toch gebeurde er iets vreemds.

Er ontstond tussen "onze jongens" en de Indonesiërs een soort haat-liefde verhouding. Enerzijds waren zij bezetters, maar anderzijds waren zij de bringers van wat meer rust en orde.

Immers, de Indonesiërs hadden na vijf jaar Japanse bezetting en de zogenaamde "bevrijding" door Brits-Indische troepen behoefte aan rust en orde, voedsel en kleding.

Helaas kwamen zij tussen de wal en het schip. Zowel de Nederlanders als de nationalistische van Soekarno zetten de bevolking zwaar onder druk en over de rug van die bevolking werd een harde strijd gestreden. Daar kwam nog bij, dat je een eeuwenoude relatie tussen Nederlanders en Indonesiërs niet zomaar ongedaan kunt maken. Ook nu blijkt dat nog elke dag!

In naam van de vrijheid werd er op de Nederlandse soldaten geschoten. En die Nederlanders schoten terug! Allicht, want die wilden heelheids en zonder verliezen terug naar moeders. Als er dan toch doden vallen, breekt de beer los! Jan sneuvelt, Piet raakt gewond en Klaas, die voorlopig de dans ontspringt, keert met z'n makers terug naar het bivak met gevoelens van haat, woede, angst en verdriet. Gevoelens die snel overgaan in meedogenloosheid en wraakzucht. Dat zijn de maar al te bekende reacties van mensen die zich in een oorlogssituatie bevinden. Ja, ook Nederlandse soldaten reageren niet anders. Laat niemand zich verbeelden dat er complete divisies engeltjes naar Indië werden verscheept toen!

En, als er toch engeltjes bij waren, dan werden die al snel van hun vleugeltjes ontdaan door de harde werkelijkheid. Rustige, doodgoeie knapen, die nog nooit een vlieg kwaad hadden gedaan, veranderden plotseling in ware furies, veroorzaakt door hun drang naar zelfbehoud, angst voor een hinderlaag of het zenuwlopende geroep van de vijand vanuit de omliggende heuvels en bergen. Sommigen werden zo hard en meedogenloos, dat commandanten soms niet konden voorkomen, dat wreedheden werden begaan. Straffen bleven dan ook niet uit.

Wat het begaan van wreedheden betreft had de vijand veel van de Jappen geleerd. Ook ten opzichte van kampongbewoners. Maar toch keerde in vele gebieden orde en rust terug, dank zij de Nederlandse militairen. Er ontstond een merkwaardige ver-

Demobilisatie laat op zich wachten. Iedereen hunkert naar huis, maar men houdt een hele divisie aan het lijntje. Er komen brieven uit Holland met vreselijke berichten. Verlovingsen en verkeringsen worden verbroken. Drie jaar wachten op Jan, Piet of Klaas, dat scheen voor sommige dames te veel gevraagd te zijn De gevolgen blijven niet uit.

Drank, vrouwen, ziekten van allerlei aard, malaria, ringworm of nog erger. De manschappen worden depressief of gaan er geestelijk of lichamelijk onderdoor. Worden soms gek van heimwee, angst of verdriet. En dan: eindelijk mag je naar huis! Terug naar een omgeving, waar men echter weinig of geen weet heeft van de ontreddering die een ruim drie-jarig verblijf in Indië bij "zoonlief" te weeg heeft gebracht. Na weer wekenlang op een groot

de soldaten die vraag moeten aanhoren. Onbegrip, misplaatste belangstelling van familie en burea. "Hoe was het, jongen?"

En ook heden ten dage klinkt die vraag nog steeds in onze oren. En, wat erger is, men vraagt of jij ook zo de beest hebt uitgehangen daar. "Heb je er wel eens één doodgeschoten?" durven ze zelfs te vragen. Na 40 jaar worden wij door sommige publicisten gebrandmerkt als oorlogsmisdadigers. Opnieuw worden we vanuit een hinderlaag aangevalen zonder dat we ons kunnen verdedigen. Zij die als dienstplichtige op moesten komen "In naam der Koningin", worden bestookt door de media.

"Hoe was het?" Nou, voor verreweg de meesten was het rot! Voor velen zelfs het einde van hun leven, geluk of gezondheid! En voor slechts weinigen was het "wel aardig, avontuurlijk of interessant".

Tallose Indië-gangers dromen nu nog vreselijke dromen over hetgene zij meemaakten. In vele inrichtingen worden nog steeds "jongens" verpleegd die geestelijk of lichamelijk kapot zijn gemaakt. En allen krijgen een trap achterna, zelfs nu ze al bijna 70 jaar zijn!

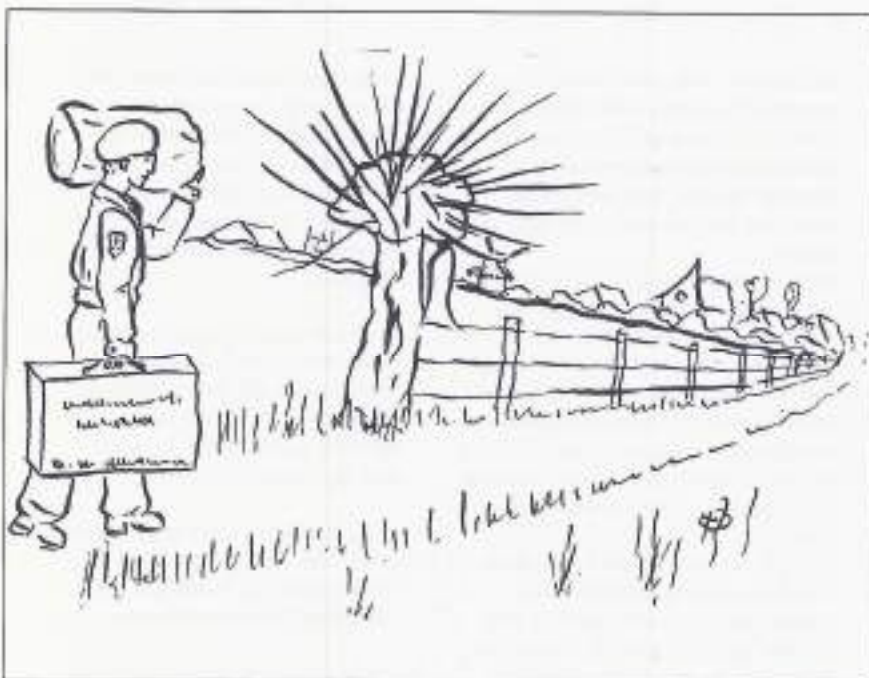
Is men tegen oorlog? Akkoord. Is men tegen het koloniaal bewind van destijds? Akkoord! Maar laat wel de slachtoffers met rust! Want een soldaat die wordt gezonden door zijn regering, is een slachtoffer van de politiek. Hoe dan ook die politiek moge zijn. Laten zij, die allerlei Indianenverhalen horen over de strijd in Indië beseffen, dat het oprakelen van die dingen steeds weer zout wrijft in oude wonden.

Met het vertonen van films en het beschrijven van verschrikkelijke oorlogsdoden is niemand gediend, behalve de producenten en uitgevers. En toch schijnen velen er nog steeds niet op te zijn uitgekeken!

Laat de slachtoffers met rust of help ze!

Uit het contactblad "De Plopper", 3e Bat. Gardereg. "Prinses Irene" Medio 1985.

M.W. Sytsema

houding met de bevolking. Men begon elkaar weer aardig te vinden. Samen werd er weer aan opbouw gedaan. Industrie kwam op gang en er was werk voor velen. Maar daar staken de nationalistische Soekarno-troepen een stokje voor als het even kon. Het koloniale systeem mocht onder geen beding weer terugkeren! Dus bleef de strijd hard. Wederzijds vielen er slachtoffers. En dan slaat de tand des tijds toe.

schip te hebben moeten verblijven met alle ongemakken van dien, staan de mannen op de stoep van hun ouderlijk huis "Hoe was het daar, jongen?" wordt er steeds maar gevraagd als de eerste emoties voorbij zijn van het weerzien. Wat moet je daar nou op antwoorden? Warm? Of moet je die drie jaar "even" gauw uit de doeken doen bij een kop koffie? Overal ter wereld hebben terugkeren-

Nieuwe leden sinds Sobat 36

Het ledental blijft groeien maar er is nog plaats genoeg voor nieuwe leden.

Beon P.	Albasserdam
Fransje P.M.	Almere
Pieterse M.	Almere
Jansen E.	Almere
Man K.F.	Almere
Koster J.	Almere
Peters R.	Almere
Biersbroodspot J.	Almere
Zijlstra C.	Alphen a/d Rijn
Geurtsen E.	Amersfoort
Wijk W.H. van	Amsterdam
Stevenska K.	Amsterdam
Dosselaar H.	Arnhem
Middel A.	Assen
Strijker J.	Axel
Sytsma M.W.	Baarle Nassau
Mulder H.Tj.	Barneveld
Tax A.C.	Bergen op Zoom
Vos M.C. de	Bergen op Zoom
Boon M.M. van den	Bergen op Zoom
Bot J.A. de	Bergen op Zoom
Luijckx W.A.	Bergen op Zoom
Muller J.B.	Bergen op Zoom
Hagenaar H.	Bergen op Zoom
Mulder H.	Bloemendaal
Vankeulen S.	Brampton Ontario Canada
Hagenbeek A.B.	Breda
Poppel W.P. van	Breda
Geat J. de	Breukelen
Billeman J.	Breukelen
Buij J.E. van	Budel
Oosten C.A.M. van	Delft
Blitz-Soentjens E.	Den Bosch
Zijl J.C. van	Den Haag
Kients C.F.	Den Haag
Veroijen	Doorn
Hoving J.	Drijber
Peters v.d. Geijn J.	Druen
Cornelissen J.J.	Druen
Koyma J.Ph.	Duiven
Nuyten J.A.B.	Eelde
Verheyden E.	Eensel
Bandt C. de	Eindhoven
Schoep J.	Enderby B.C. Canada
Baanink B.	Egglehart Ontario Canada
Verbroegen R.E.H.M.	Geldrop
Zwart A.G.	Gouda
Postma P.	Grimby Ontario Canada
Albers-Thijssen A.	Groesbeek
Lodder G.	Guelph Ontario Canada
Seuntjens N.	Hapert
Boerman J.A.	Heerlen
Goossens A.C.G.	Heerlen
Lindelauf M.G.P.	Heerlen
Pos Chr. van der	Heerwijk-Dinther
Jeug J.C. de	Heerwijk-Ido Ambacht
Vermaas P.	Heegkorspel
Angel J.J.	Hope B.C. Canada
Schie C.Th. van	Katwijk
Riet H. van	Katwijk aan Zee
Breemans H.	Kerkrade
Heijden A. van der	Kneegsel
Broeders A.H.	Lage Zwaluwe
Brommer B.	Lelystad
Gang P. v.d.	Maasland
Riedijk A.	Maasvluis
Dijkshoorn R.	Maasvluis
Gerards J.	Meersee
Voogd L. de	Middelburg
Westlake A.	Milton Ontario Canada
Groenewegen E.	Nagalo
Stelt A. v.d.	Nieuw-Vennep
Bijker G.	Nijveen
Palman W.	Ooet Sauburg
Vermeeren J.A.M.	Oostehout
Langendijk J.D.	Oostehout

Apex A.C.J.
Goor H. van

Bruyn P.A. de

Overdave J.
Heijmans A.
Derks J.
Maer F. van der
Roodenburg L.
Volsen G.J. van
Thur A.

Jagt L.

JHondt L.
Hooten M. van
Boer M.P. de
Talamo J.
Swart C.

Overslag
Revelstoke B.C.
Canada
Ridgetown Ontario
Canada
Rocendaal
Rosmalen
Rotterdam
Rotterdam
Rotterdam
Rotterdam
Solomon Arm B.C.
Canada
Solomon Arm B.C.
Canada
Soe van Gent
Scherpenisse
Schildwolde
Susek
Sun

Lanjoow H.
Noojer P. de
Damhuis J.J.
Woudaan J.H.M. van
Lange A. de
Stout G.
Ecker T.J.
Velthoven R.J.G. van
Hofman G.
Boer H. de

Bredde L.A.
Walswinke
Clans C.S.
Smit M.
Munck M.A. de
Vielander G.
Bakker A.
Sloop T.

Spijkenisse
Spijkenisse
Steenwijkerwold
Terheyden
Tholen
Tiel
Ugchelen
Ulvenhout
Utrecht
Winnipeg Man.
Canada
Woerden
Woudenberg
Woudenberg
Yerseke
Yerseke
Zuidland
Zwijndrecht
Zwijndrecht

VAN DE REDACTIE

In verband met problemen die kunnen ontstaan door het te laat inzenden van kopij verzoekt de redactie de inzenders beleefd, doch dringend, zich stipt te houden aan de daarvoor gestelde termijn.

Met de drukker zijn duidelijke afspraken gemaakt, welke in een tijdschema zijn vastgelegd. Mocht op enig moment (zeker bij het aanleveren van de kopij) vertraging in dit proces optreden, dan betekent dit welhaast altijd dat de SOBAT op een later tijdstip dan gepland bij de leden in de bus valt.

Net als met ons heeft de drukker ook met andere klanten leveringsafspraken gemaakt en kan hij dus niet zo maar al het andere laten liggen om, bij een tekortkoming onzerzijds, toch de SOBAT op de geplande tijd af te leveren. Zo als ook reeds in de vorige SOBAT gepubliceerd is, is er binnen de redactiecommissie een taakverdeling gemaakt.

Met betrekking tot de kopij voor de diverse rubrieken betekent dit dat de kopij naar verschillende adressen dient te worden gezonden, te weten:

- voor algemene verhalen, verslagen van de secretaris van VOMI Nederland, van de bestuurstafel en berichten van het Veteranenplatform en de Stichting Dienstverlening Veteranen aan de heer L.C. Zegers,

- voor het verenigingsnieuws, de berichten van de Sociale Commissie, de ledenadministratie, het "In Memoriam", opsporing verzocht en reünies aan de heer R. Grit en

- voor boekrecensies en krantenartikelen uit "Tempo Doeloe", aangaande de Indis-tijd (1945-1950) aan de heer J. Zwaan.

Voor de adressen van genoemde redactieleden verwijzen wij naar de colofon (binnenkant omslag).

De sluitingsdatum voor de kopij voor SOBAT nummer 38 is 9 november 1994.

De redactie rekent op u aller medewerking en zegt uw daarvoor bij voorbaat dank.

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

Fonds Sociale Zorg

*Met herkenning begint erkenning!
Met meer leden meer kracht!*

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!
Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterraut van Uw auto!
U kunt ze bestellen bij de penningmeester van Uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50
V.O.M.I. stickers	f 1,00
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten	f 0,50
V.O.M.I. luxe aanstekers	f 9,00
V.O.M.I. sleutelhangers	f 6,00
V.O.M.I. rollerpennen	f 1,50
V.O.M.I. ballpoints	f 1,00

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt minimaal f 2,50 extra berekend voor verzending en porto.

U kunt de artikelen ook bestellen bij de **Beheerders** van het **Fonds Sociale Zorg**:

- a. **L. van Eijk, Oost Kanaalweg 12, 2461 EP Ter Aar**
Tel. 01722 - 2705, Postgiro 6131844
- b. **Tj. Gaastra, Van Heusdenstr. 15a, 2461 VJ Ter Aar**
Tel. 01722 - 2452

Ook hier wordt minimaal f 2,50 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

POSTZEGELS

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, bewaar ze en stuur ze naar **Mevrouw Jac. Holewijn, De Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem, Tel. 023 - 253058.**

De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg VOMI - Nederland.**

Alle aangesloten Verenigingen worden verzocht ook aan de inzameling mee te werken.

V.B.

Geeft u ons uw wensen door en wij maken vrijblijvend voor u een reisvoorstel met de daarbij behorende reissom.

BASE TOURS komen tot stand na bestudering van de ervaringen van bepaalde groepen mensen die vroeger voor kortere of langere tijd in Indonesië verbleven.

Bij het bepalen van de reissom gaat men uit van een zo voordelig mogelijk bedrag, gerelateerd aan een verantwoorde uitvoering.

Het programma kan echter, naar wens, worden uitgebreid met vele opties.

Het minimum aantal deelnemers is 6-8 personen of een veelvoud daarvan.

Bent u geïnteresseerd in deze groepsreizen, belt u ons dan even.

PRIVACY TOURS en BASE TOURS van AURORA

PRIVACY TOURS zijn individuele doch verzorgde reizen, opgesteld aan de hand van persoonlijke wensen. In het bijzonder geschikt voor hen die iets terug proberen te vinden van hun vroeger verblijf in Indonesië, hun werk aldaar of hun verblijfplaatsen.

U kunt dus zelf bepalen wanneer u wilt vertrekken, met welke luchtvaartmaatschappij u wilt vliegen enz.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V. (ANVR/SGR nr. 1502/IATA)

Clauskindereweg 28-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206199377/6199396 (zaterdag telefonisch niet bereikbaar).

Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaartdata, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud. Registratie K.v.K. Amsterdam 147459